LAISVĖ
Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Telephone: 641-6887
Area Code 212

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

RECEIVED
APR 13 1983
HISTORICAL ARTS CENTER

LAISVĖ

THE LITHUANIAN WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Savaitinis
Jungtinėse Valstijose $12.00
Kanadoje $15.00
Kitur užsienyje $15.00
Pavienio egzemploriaus kaina 25 centai

PRICE 25 c.

NO. 15 ★ ★ ★ ★ ★ ★ PENKTADIENIS, BALANDŽIO [APRIL] 15, 1983 OZONE PARK, N. Y. 11417 ★ ★ ★ ★ ★ ★ 72-IEJI METAI

KRISLAI

"Laisvės" Bendrovės suvažiavimas ir banketas
Chicagos meras Harold Washington
Gubernatorius Cuomo kreipiasi į prez. Reaganą pagalbos prieš unijistus
Eastern lėktuvų kompanija paleido 1,600 darbininkų
Japonijos budistai prieš branduolinius ginklus
Senato komitetas perpus sumažino karui biudžetą

IEVA MIZARIENĖ

"Laisvės" dalininkų suvažiavimas šaukiamas sekmadienį, balandžio 17 d. 10 val. ryto, Laisvės salėje. Šiais sunkiais laikais svarbu, kad dalyvautų kuodaugiausia dalininkų. Reikia aptarti mūsų brangaus laikraščio ateitį.

Po suvažiavimo 2 val. po pietų bus banketas. Kviečiame laikraščio rėmėjus, skaitytojus ir prijaučančius dalyvauti bankete.

□

Tai jau ir po mero rinkimų Chicagoje. Išrinktas demokratas juodasis Harold Washington. Pastebėtina, kad lietuviškieji veiksniai ir jų laikraščiai prieš Washingtoną karštai agitavo.

□

New Yorko gubernatorius Mario Cuomo gubernatorium išrinktas dėka darbo unijų. Bet po rinkimų labai greit pasuko į dešinę, pataikaudamas biznio interesams, vietoje darbininkų.

New Yorko Metro gelžkelininkų streikas jau tęsiasi šeštą savaitę. Cuomo kreipiasi į prezidentą Reagan, ieškodamas pagalbos streiką sulaužyti.

Per tris savo tarnybos mėnesius Cuomo jau spėjo pasisakyti už sumažinimą medikalės pagalbos jaunesniems 65 metų; reikalauja pakelti mokestį studijuojantiems Miesto universitete, stengiasi iš tarnybų paleisti tūkstančius valstijos darbininkų.

□

Eastern lėktuvų kompanija iš darbo atleido 1,600 darbininkų, jų tarpe 1,200 unijistai, International Association of Machinists nariai. Tai įvyko tik po kelių valandų, kai unijistai kontraktą užgyrė.

□

Japonijos budistų nacionalė taikos siekianti konferencija pasisakė už visišką branduolinių ginklų paliaubą.

Savo konferencijoje budistai susirinkę Tokyo mieste, kreipė daug dėmesio sulaikyti branduolinių ginklų gamybą ir reikalavo siekti taikos.

□

Biudžeto komitetas Senate priėmė propoziciją perpus sumažinti lėšų paskyrimą ginklams. Laikraščiai tuoj paskelbė, kad tai prezidentui atkirtis.

Tačiau, žinome, kad 1984-aisiais metais karo biudžetas vistiek pasieks net 267 bilijonus dolerių.

Maskva. — Tasso pranešimu balandžio 7 d. vidutinio smarkumo žemės drebėjimas įvyko Tadžikistane, netoli Afganistano sienos.

Varšuvos sutarties valstybės kviečia prie Rytų-Vakarų dialogo

Praga. — Čia pasibaigė dvi dienas trukę Varšuvos Sutarties valstybių pasitarimai. Išleistas bendras komunikatas. Jame išreiškiamas susirūpinimas dėl branduolinio ginklavimosi varžybų Europos kontinente, kaltinami Vakarai dėl nedaromos pažangos Genevos pasitarimuose dėl vidutinio siekimo branduolinių raketų sumažinimo ir kviečiami Amerika priimti Tarybų Sąjungos konstruktyvų pasiūlymą sumažinti savo raketas iki tiek, kiek jų turi D. Britanija ir Prancūzija kartu paėmus.

Varšuvos Sutarties valstybių užsienių reikalų ministrai iš naujo pasisakė už savo ankstyvesnį pasiūlymą, paskelbtą prieš tris mėnesius, siekti nepuolimo sutarties sudarymo tarp šios Sutarties valstybių ir NATO bloko.

Savo kalboje, posėdžiams pasibaigus, Čekoslovakijos komunistų partijos vadas Gustav Husak tą Varšuvos Sutarties kvietimą pavadino "tikru troškimu rimtai tartis dėl taikingų ryšių ir nusiginklavimo sumažinimo".

Posėdžiuose dalyvavo Tarybų Sąjungos, Bulgarijos, Čekoslovakijos, Lenkijos, Rumunijos, Vengrijos ir Demokratinės Vokietijos užsienių reikalų ministrai.

London. — Trys argentiniečiai, atstovaujantys šeimoms 500 karių, dingusių be žinios Falkland-Malvinų karo metu, lankėsi čia ir susitiko su Britanijos užs. reik. ministerijos atstovu. Jiem buvo pranešta, kad britai nuo pereito liepos mėnesio nelaiko jokių Argentinos belaisvių ir kad visos žinios apie Argentinos karo aukas perduotos Argentinos vyriausybei.

Erdvėlaivu skris pirmoji JAV moteris

Cape Canaveral, Fla. — Pereitą šeštadienį laimingai sugrįžus iš kelionės erdvėlaiviui Challenger, jam padarius 2.44 milijonų mylių aplink Žemę, dabar prasidėjo parengiamieji darbai sekančiam skridimui.

Kadangi Challenger sugrįžo iš erdvės labai gerame stovyje, tai NASA vadovybė skelbia, kad tasai Challenger skrydis įvyks šiemet antrą birželio savaitę. Ir kas svarbiausia, šio skridimo įguloje tarp penkių astronautų bus pirmoji moteris—fizikos daktarė Sally K. Ride. Erdvėlaivio vadu bus Capt. Robert L. Krippen, iš laivyno, Columbia erdvėlaivio pirmojo skrydžio pilotas.

Tik du mėnesiai liko Challenger erdvėlaiviui parengti kitai kelionei, kuri užtruks šešias dienas. Tada erdvėlaivis vešis du komunikacijos satelitus ir juos turės paleisti aukštoje orbitoje. Pastarosios kelionės metu iš Challenger buvo paleistas vienas komunikacijos satelitas, bet jis nepateko į numatytą orbitą, ir dabar planuojama daryti jo pakoregavimus, kad jis pakiltų aukščiau.

To skridimo metu astronautai atliks mokslinius bandymus su Fed. Vokietijos patiektais objektais.

Pagal NASA planus erdvėlaivių skridimai bus vykdomi penkis kartus per metus, didinant jų skaičių iki 25 per metus apie 1986 metus. Šiuo metu turima 78 astronautai, kurių didžiuma—21—yra iš oro laivyno, 18 iš jūrų laivyno, 7 iš marinų, 24 civiliai ir 8 gydytojai.

PROTESTUOJA PLIENO DARBININKAI

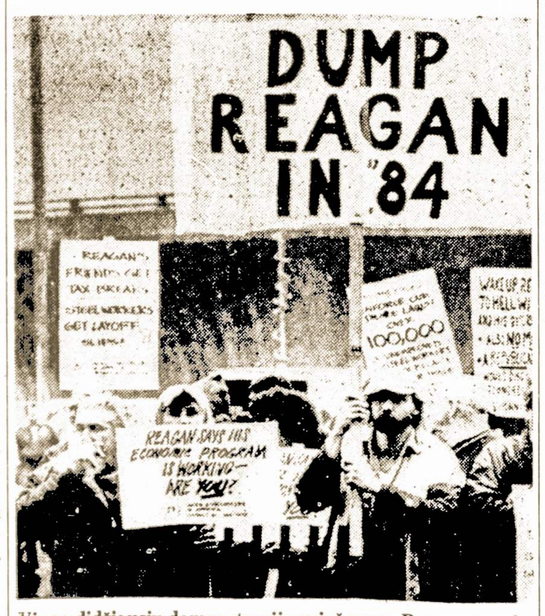

Viena didžiausių demonstracijų prieš prez. Reagan per jo dvejų metų prezidentavimo laiką buvo balandžio 6 d., kai jis lankėsi Pittsburghe, kur tuo metu vyko konferencija dėl buvusių darbininkų, o šiuo metu bedarbių, apmokymo kitose profesijose. Jį piketavo buvę plieno darbininkai.

Harold Washington

Pirmasis negras Chicagos burmistru

Chicago. — Balandžio 12 d. čia įvykusių rinkimų metu, esant dideliam balsuotojų susiskaldymui, burmistru išrinktas demokratų tiketu ėjęs Harold Washington. Prieš jį ėjo respublikonų kandidatas lietuviškos kilmės žydas advokatas Bernard Epton.

Išrinktas Harold Washington. Dabar spauda rašo, kad tai tikrai istorinis įvykis, nes jis esąs pirmasis negras tokiame poste. Jei būtų laimėjęs Epton, tai jis būtų buvęs pirmasis žydas Chicagos burmistru.

Washington yra 60 m. amžiaus, du terminus buvęs kongresmanu, praėjo negrų ir ispanų kilmės balsuotojų dėka. Jis taip pat gavo ir daug balsų iš baltųjų, kurie nenorėjo balsuoti už milijonierių advokatą Epstein.

Naujas vyskupų pranešimas

Washington. — Kardinolas Joseph Bernardin, kuris vadovauja Amerikos vyskupų komitetui, rengusiam pranešimą apie branduolinius ginklus, paskelbė, kad naujoji jo redakcija esanti "žymiai lankstesnė". Tačiau nedaroma pakeitimo paties principo aptarime.

Kai prieš kiek laiko buvo paskelbtas originalusis tekstas, jį atakavo kai kurie vyskupai ir prez. Reagano administracija. Dabar, sakoma, į tas kritiškas pastabas atsižvelgta, bet pranešimas vistiek pasmerkia branduolinių ginklų naudojimą prieš civilinius gyventojus ir smerkia tuos, kurie pirmieji juos panaudos. Jame pabrėžiama, kad branduolinių ginklų turėjimas pateisinamas tik tokiu atveju, jei jis veda prie nusiginklavimo.

Pranešimas turi 150 puslapių. Gegužės 2-3 dienomis jis bus svarstomas vyskupų konferencijoje Chicagoje.

Washington. — JAV gynybos sluoksniai patvirtino žinią, kad Amerika ketina duoti Thailando vyriausybei artilerijos pabuklų, amunicijos ir sunkvežimių. Thailandą nuolatos puldinėja Kambodijoje esantys Vietnamo daliniai.

Washington. — Senato biudžeto komisija 17 balsų prieš 4 tik penkiais procentais pakėlė prez. Reagano prašytą ateinančių metų karinį biudžetą. Prezidentas prašė pakelti 10 proc.

Kinija nutraukė kultūrinius ryšius

Peking. — Ryšium su tuo, kad JAV suteikė politinį prieglobstį Kinijos tenisininkei Hu Na, Kinijos vyriausybė paskelbė, jog ligi šių metų pabaigos nutraukiami visi sporto ir kultūriniai ryšiai su JAV.

Būsią paliesta apie 20 įvairių programų. Šis Kinijos valdžios sprendimas betgi neliečia kinų planų dėl jų sportininkų dalyvavimo 1984 m. Los Angeles įvyksiančiose sporto žaidynėse. Taip pat jis neliečia ir turizmo, iš ko gaunama nemažai užsieninės valiutos. Manoma, kad nebus paliestos programos dėl mokslininkų bei studentų apsikeitimo, nes tai nesąs koks vienkartinis dalykas. Amerikoje studijuoja ar gilina žinias apie 8-10 tūkst. kinų studentų ir profesorių, o Kinijoje—apie 300 JAV studentų ir 250 mokomojo personalo.

TRUMPAI

Hollywood. — Geriausiu aktorium čia buvo pripažintas Ben Kingsley, vaidinęs pagrindinį vaidmenį "Gandhi" filme, kuris Amerikoje rodomas didžiausiu pasisekimu. Filmas laimėjo net aštuonis Oskarus. Tai jau antri metai, kai britų gamybos filmas laimi visas pirmąsias vietas. Pernai laimėtoju buvo filmas "Chariots of Fire".

Salt Lake City, Utah. —Dr. William C. DeVries, kuris pereitą gruodžio 2 d. įsodino dirbtinę širdį dantistui Barney Clark, spaudai atskleidė, kad tiek jis pats, tiek velionio našlė esą gavę eilę laiškų ir telefoninių pašaukimų, pasisakančių prieš tokios širdies naudojimą. Buvę aiškinama, kad tai esantis veiksmas "prieš dievo valią".

Panama. — Čia posėdžiavę Meksikos, Venezuelos, Kolumbijos ir Panamos užsienio reikalų ministrai nutarė peržiūrėti savo planą dėl taikos pasiekimo Salvadore ir kovų sustabdymo Nikaragvos-Hondūro pasienyje. Nutarta sudaryti komisiją, kuri aplankys tas šalis ir paskui padarys savo rekomendacijas.

Rio de Janeiro. — Visuose didžiuosiuose Brazilijos miestuose pakartotinai vyksta demonstracijos ir riaušės, darbininkams protestuojant dėl didėjančio nedarbo ir infliacijos. Padaryta milijonai nuostolių. Esama ir žuvusių.

Nakfa, Š. Eritrėja. — Eritrėjos liaudies vadavimo frontas, kovojantis už atsiskyrimą nuo Abisinijos ir už laisvą Eritrėją, pranešė, kad prasidėjo pagrindiniai puolimai prieš Abisinijos kariuomenę.

Paryžius. — Prancūzijos vyriausybė įsake savo sporto organizacijoms užbaigti bet kokius kontaktus su Pietų Afrika dėl jos aparteido politikos. Neklausantys būsią baudžiami. Sportininkų vadai sako, kad čia esąs politinis ėjimas.

Socialistų internacionalo suvažiavimas

Socialistų internacionalo suvažiavime: internacionalo prezidentas Willy Brandt, kairėje, kalbasi su Portugalijos socialistų vadu Mario Soares.

Albufeira, Portugalija. — Čia įvyko keturių dienų Socialistų internacionalo suvažiavimas, kuriame pasisakyta visais nūdieniais degančiais klausimais. Svarbiausias punktas buvo nusiginklavimas.

Buvęs Fed. Vokietijos kancleris Willy Brandt kvietė visą pasaulį sumažinti savo ginklavimosi išlaidas penkiais procentais. Suvažiavime dalyvavo socialistų atstovai iš 60 šalių. Jų tarpe buvo ir vienas PLO atstovų, Issam Sartawi, prieš kurį padarytas atentatas. Jis tapo nušautas tame pačiame viešbutyje, kur vyko suvažiavimas.

Sartawi, 48 m. amžiaus, buvo Palestinos Vadavimo Organizacijos koordinatorius Europoje. Jis priklausė moderuotų PLO kovotojų grupei ir buvo vienas iš nedaugelio, kurie dirbo, siekiant susitarimo su Izraeliu. Tačiau kraštutiniųjų palestiniečių organizacijos Fatah šaka ji laikė išdaviku ir pasiskelbė įsakiusi ji nužudyti. Suimtas jaunas vyras, su Maroko pasu, bet policija dar aiškina jo tapatybę.

Vatikanas. — Rymo Katalikų Bažnyčia ekskomunikavo Vietnamo arkivyskupą Pierre Martin Ngo Dinh Thuc už tai, kad jis konsekruoja vyskupus be popiežiaus sutikimo. 85 m. amžiaus dvasininkas neleidžiamas eiti savo pareigų dėl to, kad jis pašventino tris vyskupus—vieną prancūzą ir du meksikiečius.

Buenos Aires. — Gen. Leopoldo Galtieri, buvęs Argentinos prezidentu ir vyriausiu kariuomenės vadu tuo metu, kai Argentina kariavo su Britanija dėl Falkland-Malvinų salų, gavo 60 dienų kalėjimo. Dabartinis kariuomenės vadas gen. Cristino Nicolaides ji nubaudė už tai, kad kritikavęs karinės chuntos vyrus dėl karo vedimo ir pralaimėjimo.

HUSSEIN ATSISAKO TARPININKAUTI

Amman, Jordanas. — Po ilgų kalbų su PLO vadu Yaser Arafatu, pereitą sekmadienį Jordano karalius Hussein paskelbė, kad jis atsisako tarpininkauti pasitarimams dėl Palestinos ateities.

Tuo tarpu dar nežinia, kiek Jordano karalius rėmė prez. Reagan anksčiau pasiūlytą planą dėl autonominės Palestinos sudarymo iš Vakarų Kranto ir Gazos srities. Ji būtų buvusi Jordano priežiūroje. Taip pat nežinia, kodėl PLO staiga atsimetė nuo "progreso" pasitarimuose su Husseinu.

Šis karaliaus Husseino pranešimas ir Izraelio paskelbimas, kad pradedamos naujos žydų kolonijos Vakariniame Krante ir kad apie 2010 m. tenai tikimasi apgyvendinti apie milijoną žydų, dar labiau aptemdė ir taip jau neaiškias viltis pasiekti taiką Artimuosiuse Rytuose. Šitai taip pat sudavė smūgį ir prez. Reagano planui dėl Palestiniečių valstybės sudarymo.

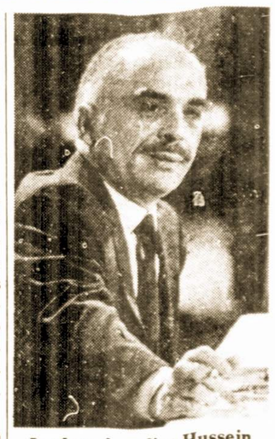

Jordano karalius Hussein

LAISVĖ LITHUANIAN WEEKLY

PUBLISHED BY THE LITHUANIAN COOPERATIVE PUBLISHING SOCIETY, INC.

Published Fridays, except in case of holidays

102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N. Y. 11417

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.

Established April 5, 1911

EVA T. MIZARA, Editor & Business Manager

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year $12.00	United States, per 6 months...$6.50
Canada, Lat. Amer., per year .$15.00	Canada, Lat. Amer., 6 months .$8.00
Foreign countries, per year ...$15.00	Foreign countries, 6 months ...$8.00

"Moderniškas" karas

Išsireiškimas "**moderniškas karas**" ("modern war") per paskutinius kelerius metus vis labiau įsigyveno anglų kalboje. Ypatingai šiuo momentu JAV spaudoje tiedu žodžiai vis labiau linksniuojami, o po vėliausios Reagano kalbos, kurioje jis žadėjo ginkluotis kosmose, dar pridėtas trečias žodelis: "**ultra-moderniškas karas**".

Mums atrodo, kad tokio dalyko kaip "moderniško karo" negali būti. Karas buvo ir yra **barbariškas**, **senoviškas** veiksmas ir jo negalima vadinti moderniu, kaip negali būti moderniško žudymo, moderniško kanibalizmo . . Mums atrodo, kad naudoti apibūdinimą "moderniškas" karui faktinai lyg priduoda tam tikrą moralinį legalumą. Tie, kurie ruošia karą dabartinėse sąlygose, kurie planuoja termobranduolinį karą, turėtų būti vadinami atitinkamu pavadinimu: barbariškos **masinės mirties** rengėjais.

Paprastas aiškinimas

Kuomet TSRS užsienio reikalų ministras A. Gromyka spaudos konferencijoje aiškino, kodėl Tarybų Sąjunga negali priimti prezidento Reagano siūlymų, aiškinimas buvo paprastas ir logiškas. Reaganas siūlė, kad JAV ir TSRS bandytų susitarti lyginti savo vidutinio tolio termobranduolinių ginklų jėgas. Bet Reaganas, sako Gromyka, nemini to begalinio branduolinių ginklų skaičiaus, kurį JAV turi jūroje: Indijos vandenyne, Persijos įlankoje, prie Okinavos Ramiajame vandenyne, vandenyse prie Pietų Korėjos, prie Japonijos, Viduržemio jūroje, ir kur tik bepasisuksi JAV turi savo lėktuvnešius ir kiekvienas jų turi keliasdešimt orlaivių ir kiekvienas gali nuskraidinti baisius branduolinius ginklus, tai yra, sėti masinę mirtį ant Tarybų Sąjungos miestų ir pramonės centrų. Ir Gromyka klausia: "Kaip Tarybų Sąjunga gali tą pavojų ignoruoti?

"Eptonas—kol nepervėlu . . ."

Republikonų kandidatas į Chicagos merus Bernard Epton kandidatuoja sloganu "**Epton—kol nepervėlu**"—"Epton—before it is too late . . ." Ką tai reiškia? Jeigu Eptonas nelaimės, bus pervėlu kaip ir kam?

Oficialiai republikonai ir kiti Eptono rėmėjai to nesako, bet prasmė savaime aiški: jeigu kitas kandidatas, juodosios rasės žmogus H. Washington, laimės, katastrofa užgrius Chicagą, tam miestui bus užkarta juodųjų diktatūra, baltieji praras savo teises, turtus, net galimybę gyventi . . .

Apie tokias nesąmones nei ginčytis neverta, nes tai yra **atsilikusių rasistų fantazija**, kuria jie bando užkrėsti eilinius baltuosius žmones. Jie atsargiai nemini, kad tokie Amerikos didmiesčiai kaip Detroitas, Newarkas ir net Georgijos Atlanta turi juodus merus, ir tie miestai tvarkosi neblogiau ir negeriau, kaip kiti miestai, ir ne tik balti ten neprispausti, bet faktinai vis kaslieka maždaug kaip no senovei . . . .

Kodėl Prancūzija išsišoko?

Prancūzija ėmė ir nei iš šio nei iš to—įsakė virš keturiasdešimt tarybinių diplomatinių ir konsularinių tarnautojų palikti šalį—tuojau—ir tie jau išskrido į Maskvą. Aiškinimas yra, kad tie tarybiniai tarnautojai visi iki vieno "šnipinėjo aukštąją Prancūzijos techniką" ir rinko kitokią informaciją.

Nereikia nė sakyti, kad tai priekabis. Jei kokia nors šalis suima arba apkaltina kitos šalies pilietį arba kelis jų už informacijos rinkimą, tam gali būti arba nebūti pagrindo. Bet toks **masinis apkaltinimas** aiškiai rodo, kad Mitterando valdžia padarė **politinį nutarimą**. Juk negali būti, kad prancūzų žvalgybos organai staiga surado, jog toks didelis skaičius tarybinių piliečių (įskaitant žurnalistus) kaip nors nusidėjo įstatymams—viską surasta iš karto!

Taigi, kodėl Prancūzijos valdžia taip išsišoko? Apie tai spėliojama pačios Prancūzijos spaudoje. Vienas aiškinimas yra, kad pralaimėjus savivaldybių rinkimuose, socialistas Mitterandas nori kaip ir "sukti dešinėn". Kitas aiškinimas, kad jis nori atitraukti žmonių dėmesį nuo sunkėjančios ekonominės padėties. Ir dar trečias aiškinimas, kad jis bando pataikauti Reagano administracijai. Kaip bebūtų, su tikru šnipinėjimu ta visa drama nieko bendro neturi.

Jaunieji komunistai

Kairusis Amerikos jaunimas perėjo įvairias organizacines fazes. Prieš Antrąjį pasaulinį karą šalyje egzistavo Jaunųjų Komunistų lyga. Prieš pat karą ji išsivystė į Jaunimą prieš karą ir fašizmą. Karo metu kairusis jaunimas įsiliejo į bendrą anti-fašistinį judėjimą. Po karo, kovai prieš rasizmą užimus vis svarbesnę vietą, kairusis jaunimas suorganizavo DuBois (negro kovotojo ir teoretiko) vardo klubus. Vėliau įsisteigė "Jaunųjų darbininkų išsilaisvinimo lyga (Young Workers Liberation League).

Dabar įvykusiame suvažiavime nutarta atgaivinti Jaunųjų Komunistų organizaciją. Jis bus visų čia minėtų organizacijų ainė ir dar ankstyvesnės jų pirmatakūnės, Debso laikų Jaunųjų Socialistų lygos (Young People's Socialist League), kuriai kadaise priklausė ir kai kurių lietuvių imigrantų vaikai . . . . .

BURBONAS IŠ "DRAUGO"

Kai reikalą ištinka nesėkmė priimta išsiaiškinti jos priežastis ir tik tada imtis darbo iš naujo arba visiškai jo atsisakyti. Štai sėdi vienas "Draugo" redaktorių prie dolerių krūvos ir . . . "Kalbame apie išeivijos tautiečius, gimusius, sakysime, tarp 1933 ir 1958 metų,—nuoširdžiai paaiškina jis mums ir dėsto, kad "tokie galėtų kas sykį paaukoti ne po dešimtinę ar dvidešimtpenkinę, bet ir po šimtinę ar penkiašimtinę".

Vėliau pamatysime, kad šis jo apetitas gerokai išaugs, o dabar reikia pripažinti, kad nors "redaktorius sėdi", bet nepasakysi, kad jis neveiklus. Antai, rodo jis: "Drauge" ir kituose mūsų laikraščiuose matome tų asmenų nuotraukas su aprašymais, kaip jie susiaukė tokio darbovietėje paaukštinimo, kaip jie tapo tokios ir tokios firmos viceprezidentais ar divizijos direktoriais, kaip jie buvo išsiųsti tokioms ir tokioms svarbioms pareigoms į užsienį", o tačiau "šių lietuviškoje spaudoje dosniai garsinamų asmenų pavardžių beveik niekuomet aukotojų sąrašuose neužtinkame".

Kitas, pasiaiškinęs nesėkmės priežastis, nesunkiai atrastų, kad lietuviškoje išeivijoje žmonės puikiai mato beviltiškai užsitęsusį "vadavimo" darbą, ir atkreiptų dėmesį, jog nepaprastai pasikeitė ir pati išeivija: joje vis dažniau pagarbiai paminimas Lietuvos vardas, vis dažniau susimąstoma, kodėl būtent vaikai turėtų žengti tėvų keliais?

"Draugo" redaktorius jaučia, kad Lietuvos žmonių gyvenimas, nelyg dievo pasiųsta jam rykštė: pamato tą gyvenimą ir užmiršta, kad yra "Draugas", "vadavimo" reikalas ir tam reikalui dolerių rinkliava. Todėl, kaip jau įprasta, tuščiai graibstosi ore, įtikinėdamas, kad tai, kas asmeniškai priklauso kiekvienam išeiviui, tai daugiau ar mažiau iš to, būtinai priklauso ir jam. Tik kaip tą dalį atsiimti? Ir štai girdime, kad "reikėtų pirmiausia užvesti tokių savo profesijose prasikišusių ir mūsų laikraščiuose pagerbtų jaunų lietuvių kartoteką . . . Tad reikėtų juos kontaktuoti asmenišku apsilankymu—su intencija iš jų laimėti bent trijų ar keturių skaitmenų kontribuciją".

Kontribuciją, suklustame ir atsivertę Tarptautinių žodžių žodyną, pasitikriname grąsaus žodžio reikšmę. "KONTRIBUCIJA—1) Karo metu priešo imamos jo užgrobtose teritorijose priverstinės rinkliavos iš gyventojų pinigais ir natūra; 2) po karo—sumos, kurias moka nugalėtoji valstybė nugalėjusiai valstybei."

Hm. Tai bent, tai bent! . .

"Valstybė—tai aš", yra pasakęs Liudvikas XIV, vienas žinomiausių Prancūzijos monarchų iš Burbonų dinastijos. Dabar maždaug tą patį girdime iš "Draugo" ir, ko gero, šitą reikėtų ypatingiau vertinti, nes jeigu Liudviko XIV laikais jam tokią teisę davė suklestėjęs Prancūzijos absoliutizmas, tai "Draugo" redaktorius maudosi purvinoje "vadavimo" baloje, jis netgi po savo straipsniais nedrįsta pasirašyti pilną pavardę; vietoje jos parašo—M. Dr. Jeigu to Liudviko laikais buvo pastatyti garsieji Versalio rūmai, tai "Draugo" redaktorius talpinasi svetimos žemės Marquette Parke nekokios išvaizdos namuose. Ar tai neiškelia M. Dr. asmenybės aukščiau už "karalių saulę", kaip kad dvariškai vadino Liudviką XIV.

Tačiau kad kontribucijos rinkimu jis puikiai sugebėjo pailiustruoti padėtį lietuviškoje išeivijoje, tuo abejoti tikrai netenka. Ir tą gražiai paryškina būtinumas sudaryti kartoteką tautiečių, nusišalinusių nuo "Draugo" ir labiau susirūpinusių, kaip verstis, gyventi, turėti darbo, o ne guosti "vadavimą" "trijų ar keturių skaitmenų dolerių suma".

Anksčiau užsiminėme, jog pamatysime, kaip išaugs "Draugo" redaktoriaus apetitas. Dabar nesunku matyti, kad "bent" trijų skaitmenų suma užima diapazoną nuo 100 iki 999 dolerių, o "bent" keturių skaitmenų—nuo 1000 iki 9999 dolerių.

Ne visuomet galima rimčiau atsakyti mintimis į mintis. Dabar ir pakliuvau į situaciją, kai į rimto žmogaus rimtą kalbą tenka atsakyti su šypsenėle. Ir kalčiausia vis toji "bent trijų ar keturių skaitmenų kontribucija".

Nugalėtojas, prilyginęs savo personą valstybei, jos atsisakyti nenori, bet nenori jos mokėti ir nugalėtoji, t. y. "gimę tarp 1933 ir 1958 metų". Ir štai vėl "saulės karaliaus" laurų verta idėja: reikia, kad "specialiai numatytas lėšų telkimo specialistas (a la Remienė, I. Bublienė, dr. L. Kraučeliūnas ar A. Rugytė), į iš anksto sutartą susitikimą ateitų ne tuščiomis rankomis, bet su gero vyno ar konjako buteliu (ar, toliau nuo lietuviškųjų centrų gyvenančiųjų taikinių atveju, su dviem kepalais lietuviškos duonos)".

Gal ne vienas pagalvos, kad šią citatą išplėšiau iš gabaus feljetonisto rankų, bet, deja, . . Talentingiausias feljetonistas dažnai neprilygsta eiliniam "Draugo" redaktoriui. Tikrai reikia neapprastos vaizduotės, sakysim, a la Remienę matyti su gero vyno ar konjako bonka, arba mokėti aprašinėti keistą sapnų pasaulį, M. Dr. Tą padaryti moka ir citatą, kaip ir visos kitos, paimtą iš jo straipsnio "Specialus taikinys—vyresnysis jaunimas". "Draugas", 1983 m. sausio 25 d.).

Amerika gerai žino, kaip alkoholis suluošina žmogaus mąstyseną . . . Ar ne į tai nusitaikė ir paminėto straipsnio autorius, pasiuntęs rinkliavininkus su geru vynu ar konjaku? Ar tik jis neįsitikinęs, kad tai, ko per daug metų nepadarė "Draugas", sugebės padaryti alkoholis? O duona? Kad ir du jos kepalai, kad ir lietuviško užraugimo, pasilieka neaišku, kokį poveikį ji turi žmogaus elgsenai, atsiimant iš jo kontribuciją "bent" iki 999 (trijų skaitmenų variantas) ar "bent" iki 9999 (keturių skaitmenų variantas) dolerių?

Vienas iš geros spaudos požymių yra jos įtaiga. Kad "Draugas" ja nepasikliauja, tai rodo ne tik a la Remienė su vynu, konjaku ar duona, bet ir jo redaktoriaus opeliacija į "direct mail solicitation psychology". "Pagal šios pritaikomosios psichologijos principus,—dėsto jis,—reikėtų paruošti specialius laiškų tekstus, kuriais būtų kreipiamasi, kaip tik į anksčiau minėtos kartotekos adresatus. Laiškų turinys, kalba, stilius, forma, išvaizda atitiktų visus JAV biznio pasaulyje išbandytus tokio pobūdžio lėšų verbavimo reikalavimams".

Kad "vadavimas" kažkam neblogas biznis, tuo ir anksčiau neabejojome, ir jis iš tikrųjų remiasi bendrais biznio dėsniais, tačiau, kažin, ką į tai atsakys kartotekininkai? Argi jie jaučiasi nugalėtojais? Matyt, kad iš to, kas pasakyta ir dar galima pasakyti, labiau panašu, kad minėtų rašinių šauniai pademonstruotas "Draugo", jo kolegų ir viso "vadavimo" bejėgiškumas. Tiek metų tokio pasiaukojimai patriotinio darbo pačioje praturtėjusių tautiečių panosėje, o rezultatas . . . Fū! Ir aišku, kad nei geras vynas ar konjakas, nei "direct mail solicitation psychology" ar koks kitas vaistas neatidarys 1933-1958 metais, gimusių tautiečių piniginių. Bet ką supranta Anupras, ne visada supranta Mykolas . . .

Pr. Pelėda

Senųjų būrinių laivų modeliai eksponuojami Klaipėdos jūrų muziejuje. Juos padovanojo Kauno Spalio 50-mečio dirbtinio pluošto gamyklos elektrikas A. Misiūnas.

Nuo jaunų dienų Misiūną viliojo jūra, seni laivai. Speciali literatūra, ryšiai su lenkų, čekų ir kitų šalių laivų modeliuotojais, daug kruopštumo reikalaujantis darbas leido atkurti unikalius, jau seniai nebeskrodžiančius vandenynų laivus. Daug laiko A. Misiūnas praleido savo dirbtuvėje gamindamas Turo Hejerdalo ekspedicijų laivų modelius. O "RA-2" modelis su ekspedicijos dalyvio J. Senkevičiaus autografu įsikūrė Klaipėdos jūrų muziejuje.

Dabar A. Misiūnas savo dirbtuvėlėje triūsia nebe vienas. Jam talkininkauja sūnus Saulius, kuris po pamokų ir buriavimo treniruočių užsuka padėti tėveliui. Saulius jau ir pats sumeistravo prancūzų tristiebį "Purkus-Pa".

A. Misiūnas žinomas ne tik kaip burlaivių modeliuotojas. Lietuvos sporto mėgėjai jį pažįsta kaip ilgametį "Pluošto" ledo ritulio komandos žaidėją, dukart respublikos čempioną.

Nuotraukoje: **A. Misiūnas prie savo burlaivių modelių.**

K. Jurelės nuotrauka

Kasdieninė Lietuva

Jauni būdami, gyvendami Lietuvos kaime, mūsų skaitytojai gerai pažinojo paukščius, paukštelius . . . Bet kiek jie juos dabar atsimena? Akylus gamtos stebėtojas Vytautas Nedzinskas Lietuvos spaudoje vaizdžiai aprašo kai kurių paukščių gyvenimo būdą. Štai ištraukos.

Vakarinis suopis—stambus plėšrus paukštis, pasipuošęs tamsiai ruda galva, durpinės spalvos plunksnomis. Dažnai jis tupi pavienio medžio viršūnėje, ant pakelės stulpo, šiaudų stirtos, šieno kaugės . . . Dar dažniau sklando ore, suka ir suka ratus virš paupių, paežerių, pievų, ganyklų, ražienų.

Šie paukščiai gyvena Lietuvoje tike vasarą, tiek žiemą, todėl priskiriami vadinamųjų sėslių sparnuočių grupei. Nors, beje, prieš tris-keturis dešimtmečius vakarinį suopį ornitologai laikė migruojančiu, šiltuose kraštuose žiemaviečių ieškančiu paukščiu.

Netrukus po to, kai buvo apžieduota nemaža suaugusių ir jauniklių, pasipylė pranešimai apie Lietuvoje paženklintų suopių keliones. Pasirodo, jie lankosi Balkanų šalyse, pasiekia Ispaniją, Italiją, net Maltos salą. Bet dar prieš Antrąjį pasaulinį karą buvo pastebėta, kad vakariniai suopiai retkarčiais pasilieka žiemoti Lietuvoje. Tais laikais tai buvo tikra ornitologinė sensacija. Visi, pavyzdžiui, žinome, jog čiurliai, kregždės, volungės, griciukai ir daugelis kitų paukščių iš Lietuvos rudenį išskrenda ne šalčio išsigandę, bet bado genami. Jeigu ore, net ir vėsai padvelkus, pleventų daugybė mašalų, vabzdžių, čiurliai jais maitintųsi ir niekur neišlėktų. Jei šlapiose pievose neišnyktų arba bent nesumažėtų vikšrų, kirmėlių, įvairių lervų,—griciukai taip pat pasiliktų ilgesniam laikui Lietuvos paežerėse. Suopio maistas—graužikai. Net ir vėlyvą rudenį jis dar gali sumedžioti pelę, žiurkę, kirstuką. Striuka pasidaro tik storam sniego patalui užklojus žemę. Tad suprantama ir pateisinama buvo anų laikų biologų nuostaba, pamačius neįprastu laiku suopį. Pastaruoju metu kas žiemą jų Lietuvoje būna gana daug. Net atšiauriam speigmečiui užėjus, jie nesitraukia iš savo gyvenviečių.

Iš Lietuvoje gyvenančių plėšriųjų paukščių vakarinių suopių daugiausia. Tai atsitiko todėl, kad jie sugebėjo prisitaikyti prie sparčiai besikeičiančių gyvenimo sąlygų, išmoko būti lankstūs, išradingi. Žemių kultūrinimas, sausinsimas, lyginimas suopiams tik į naudą. Jie puikiausiai jaučiasi virš plačių ir lygių laukų, pasėlių.

Mokslininkai nustatė, kad suopių pora savo jaunikliams per sezoną sušeria per tūkstantį pelių! Suopiukai, ant sparnų pakilę, taip pat uoliai peliauja, perima tėvų medžioklės įgūdžius, taigi šių paukščių nauja Lietuvos ūkiui akivaizdi.

Vieną kartą, važiuojant autobusu, tarp Merkio upės ir Paluknio gyvenvietės teko matyti ant telefono stulpų, kai kur net ant gelžbetoninių aptvarinių stulpelių tupinčių daug vakarinių suopių. Kiti lengvai sklandė virš kultūrinių pievų. Pro langą gerai matėme, kad šie paukščiai čia puikiai jaučiasi.

— Žiūrėkite, kiek vanagų!—šūktelėjo kažkuris keleivis. Į tą pusę sužiuro visi. Tačiau neatsirado nė vieno paukščių žinovo. O vairuotojas pasakė:

— Gaila, šautuvo nėra! Plėšrūnus naikint reikia, nes viščiukus smaugia!

Kai kuriose šalyse visi lenktasnapiai paukščiai, tarp jų ir suopiai, iš tikrųjų buvo išnaikinti . . . Tokia neapgalvota akcija kainavo labai brangiai. Graužikai niokojo derlių, platino ligas. Teko vėl įsivežti suopių, veisti juos ir iš naujo įkurdinti.

Washington. — Prez. Reagan paskirtoji komisija dėl MX raketų savo pranešime jam rekomendavo įrengti 100 raketų esančiose duobėse ir pateikė naujus pasiūlymus dėl JAV strateginių jėgų bei ginklų kontrolės, siekiant pagaminti naujos rūšies vienos užtaiso raketą. Šią komisiją prezidentas buvo paskyręs pereitą sausio mėnesį.

TSRS FINANSŲ MINISTERIJOS IR TSRS VALSTYBINIO BANKO PRANEŠIMAS

1983 m. kovo 29 d. išleidžiama į apyvartą 1 rublio vertės atmintinė moneta pažymint Karlo Marko gimimo 165-ąsias ir jo mirties 100-ąsias metines.

1 rublio vertės atmintinė moneta gaminama iš vario ir nikelio baltos spalvos lydinio ir turi 31 milimetro skersmens skritulio formą.

Priekinėje ir užpakalinėje pusėje moneta turi iškilų apskritą pakraštelį.

Priekinėje monetos pusėje yra reljefinis Karlo Marko atvaizdas, į kairę nuo jo datos „1818" ir „1883", o žemiau — užrašas „Karlas Marksas".

Užpakalinėje monetos pusėje pavaizduotas TSRS valstybinis herbas ir užrašyta „TSRS", „1 rublis" ir „1983".

Monetos briaunoje — du įgaubti įrašai. „Vienas rublis", atskirti dviem taškais.

Atmintinę monetą, kuri išleidžiama į apyvartą pažymint Karlo Markso gimimo 165-ąsias ir jo mirties 100-ąsias metines, kaip ir šiuo metu apyvartoje esamas monetas, privalo priimti valstybinės, kooperatinės, visuomeninės įmonės, įstaigos, organizacijos, kolūkiai ir atskiri asmenys visais mokėjimo atvejais, taip pat bankai, taupomosios kasos ir Ryšių ministerijos įmonės — įskaityti į einamąsias, atsiskaitomąsias sąskaitas, į indėlius, į akredityvus ir pervedimui be jokių apribojimų.

"Komjaunimo Tiesa"

IN THE UNION OF SOVIET NATIONS

(Tąsa iš praeito num.)

Petras Griškevičius, General Secretary of the Central Committee of the Communist Party of Lithuania, has written a 208 page book about Soviet Lithuania in English which is entitled "In the Union of Soviet Nations". It is a very informative book about the present Lithuania with many colorful illustrations.

We are sorry we cannot reprint the book in full through our "Laisvė" but we will give some excerpts from the book.

In chapter "Social welfare — the aim of the CPSU" we read:

Advanced methods of trade, the most important of which is self-service, are being further promoted. About 70 per cent of state trading enterprises and 80 per cent of stores of the consumers' co-operative society work now by the self-service method. Such methods of work as delivering goods on orders, trading by samples and other services are broadly applied in trade. At public catering enterprises table d'hote dinners are popular, and delivery line speedy and novel technological systems are introduced.

On account of the self-service methods the capacity of trading enterprises has increased by about 40 per cent. Every family buying goods by self-service saves on the average 10 hours per week.

The staff of trading enterprises and organizations boasts quite a team of talented economic managers, labour veterans, distinguished trade specialists, who are especially skillful in managing the fields of work entrusted to them.

More than 1,300 employees in this field have been awarded USSR orders and medals, and diplomas of the Presidium of the Supreme Soviet of the Lithuanian SSR, 75 have been given the high title of the Honoured Trade Worker of the Lithuanian SSR.

In solving the tasks pertaining to the raising of the cultural and material level of the people's life a great role is assigned to an efficient maintenance of consumer service establishments, which are constantly expanding and improving.

At present the republic's enterprises of the consumer service wash more than 134 tons of laundry, dry-clean about 14 tons of clothes, and hair-dressing salons attend to about 32,000 clients daily. In 1980 consumer services extended to the population amounted to 125.6 million roubles, which is 12 times as much as their value in 1960.

Consumer service is advancing even more rapidly in the countryside. The following example testifies to the changes in the consumer service for rural inhabitants. In the immediate post-war years there were only a few small shops, to satisfy the needs of the population of the Vilkaviškis district. In 1945, the cost of services provided by the enterprises dealing with consumer service amounted to 80,000 roubles. Now 468 people are engaged in the consumer service establishments of the district. There are 65 well-equipped shops and workshops, 7 service pavilions and 43 complex order reception centres. The population receives consumer services worth more than 1.5 million roubles annually. The value of services per head of population was 0.9 roubles in 1960, whereas now it amounts to almost 30 roubles.

The material basis of consumer service establishments is being expanded. During the present five-year period 41.5 million roubles of capital investments will be allocated for these purposes. The integration process of consumer service establishments is further promoted, and large capacity republican and zone enterprises are being built. Cooperative links are extended between district service units and specialized enterprises in cities and district centres. This is of special significance in improving the service for rural dwellers, since some districts have no dry-cleaning and laundries. These services will be further provided by the enterprises of neighbouring cities or districts.

In recent years large mechanized service enterprises of different types are being built in the republic's cities and district centres. They offer a better organization of work, an increase in labour productivity and an improved quality of service.

In 1977 the design and construction of a consumer service centre with a personnel of 500 in Vilnius was noted by a prize from the USSR Council of Ministers.

Consistent work is undertaken in order to make better use of the capacities of these enterprises and to increase the return of funds. The problems related to the improvement of quality are tackled comprehensively.

At present 110 organizations and specialized enterprises, 3,016 shops and workshops, 2,658 complex reception centres offer their services to the population of the republic.

The sphere of consumer service now involves almost 37,000 people, or twice as many as in 1965. 4 higher educational institutions and 14 special secondary schools of the republic prepare skilled specialists for this sphere.

Many vocational-technical and technical colleges have been founded to train skilled workers for the consumer service. A vocational-technical college for 600 students has been built in Šiauliai and a college block with 300 places — in Klaipėda, while a vocational-technical college for 600 students is under construction in Kaunas. From 1980, all the workers trained by vocational-technical colleges for the service sphere acquire secondary education.

The consumer service establishments have fostered many skilled specialists, who are fond of their job. Their work has been highly appreciated: 442 employees have received USSR orders and medals.

The Soviet Union has become the first state in the world where the right to have a flat is granted by the Constitution to every citizen. In the ninth five-year period alone 848,000 people, viz. one-fourth of all the population of Soviet Lithuania, received a new or better flat. 742,000 people moved to new flats during the years of the tenth five-year period. The houses built during the years of Soviet power account now for more than 80 per cent of the housing funds in the republic's cities. The average figures of total living space per head of population are 13.7 square metres in the cities and 21.3 square metres in the countryside.

The standard of housing is also constantly improving. In 1980 74 per cent of urban flats were supplied with central heating installations and over 78 per cent had running water and sewerage. As is known, the republic has no resources of natural gas, nevertheless it is installed in 83 per cent of urban flats and in 50 per cent of rural ones.

The socialist state takes special care of children. In 1978 almost 136,000 children of pre-school age, i.e. 10 times more than in 1940, attended nursery schools and crèches built by the state on means provided by collective farms and trade unions. In the republic's cities preschool institutions take care already of 52 per cent of children of preschool age.

The level of social welfare in a socialist society is also determined by the steadily increasing amount of material wealth which is used by every family from the social consumption funds. From these funds the inhabitants receive payments and benefits: grants, pensions, allowances; they are also used to cover the expenses of education, medical services, etc. In 1980 the payments and benefits paid out to the population of Soviet Lithuania from these funds amounted to 1 milliard 600 million roubles, having increased 3.4 times since 1965. The average sum per head of population was 454 roubles.

Speaking about the improving provision for material needs, one must not forget the cultural needs of working people. Material welfare is an important, but not the sole constituent of the socialist mode of life. With the growth of material provision for Soviet people, cultural needs take up an increasingly important part in the structure of their needs. Their improvement is an object of constant concern of the Party.

At the 25th Party Congress Leonid Brezhnev said: "We have achieved a great deal in improving the Soviet people's material welfare. We shall continue consistently to pursue this task in the future as well. But it is necessary that the growth of material opportunities should be constantly accompanied by a growth in our people's ideological, moral and cultural level. Otherwise we may have relapses into the philistine, petty-bourgeois mentality. This should not be lost sight of."[2]

Owing to tireless educational work, the growing material welfare of Soviet people goes together with such values of the socialist mode of life as collectivism and mutual aid, moral maturity and creative activity, great devotion to communist ideals and a readiness to do everything for their triumph.

[To be continued]

KAS?
KADA?
KODĖL?

ŽVAIGŽDYNAI

SUNKU pasakyti, prieš kiek tūkstančių metų žmones pradėjo jungti žvaigždes grupėmis, skirstyti dangų į žvaigždynus. Toks paskirstymas padėdavo surasti reikalingą kryptį, skaičiuoti laiką. Bet kodėl tokie keisti žvaigždynų pavadinimai ir atskirų žvaigždžių vardai? Vieni tvirtina, kad žmonės suteikė žvaigždynams pavadinimus pagal jų panašumą į kokį nors gerai žinomą daiktą Žemėje. Pvz., Didieji Grįžulo Ratai tikrai panašūs į vežimą su grįžulu. Kai kas juos vadina Kaušu, Samčiu. Ir čia yra panašumo. Bet iš graikų paimtas ir pripažintas tarptautiniu yra pavadinimas „Didžioji Meška", nors įžiūrėti panašumą į meškos figūrą sudėtinga.

Kiti tvirtina, kad pavadinimus žvaigždynams davė ryšium su kasmet Žemėje besikartojančiais reiškiniais, kurių metu matomi tie patys žvaigždynai. Pvz., vieną gražiausių dangaus žvaigždynų, matomų žiemos naktimis, senovės lietuviai pavadino šienpjoviais. Mat, kai ateina šienapjūtės laikas, Saulė yra danguje truputį aukščiau šio žvaigždyno.

Labai seniai graikai vadino šį žvaigždyną Milžinu, o vėliau pradėjo vadinti Orionu (Orionas — dabar priimtas tarptautinis pavadinimas). O kai kurie žvaigždynai, vaizduojantys žmones, liko be tikrinių vardų — pvz., Vežėjas, Jaučiaganis, Vandenis. Panašiai buvo ir su įvairiais žverimis bei kitokiais gyvūnais ar daiktais, kurie rūpėjo žmogui.

Nuo XVII a. duoti žvaigždynams pavadinimai dažnai atspindi tik juos sugalvojusių astronomų užgaidas ir fantaziją. Vieni norėjo jamžinti danguje savo valdovų vardus, kiti — net savo mėgstamus gyvulėlius. O dalis žvaigždynų gavo įvairių prietaisų pavadinimus — Mikroskopas, Teleskopas ir kt. Tarptautinė astronomų sąjunga daug niekam nereikalingų pavadinimų iš žvaigždynų sąrašo pašalino ir paliko 88 žvaigždynus, iš kurių 48 išlaikė senovinius graikų duotus vardus.

Bet ne tik astronomai užsiiminėjo žvaigždynų pavadinimais. XVII a. bažnyčia sugalvojo „perkrikštyti" dangų, išvaryti iš jo pagonių dievus ir herojus. Dvylikai Zodiako žvaigždynų davė dvylikos apaštalų vardus, įtraukė ir Senojo testamento personažus bei daiktus: Adomą, Ievą, Nojaus laivą ir kt. Tačiau šie „naujieji" pavadinimai neprigijo, „sukrikščioninti" dangaus nepavyko.

Ir vėlyvesniais laikais kai kurios žvaigždės gavo vardus. Bet jie jau susiję su žinomomis tų žvaigždžių savybėmis. Vieną Banginio žvaigždyno žvaigždę pavadino Mira Lotvniškai tai reiškia „stebuklingoji". Mat ji labai įdomiai keičia savo spindulia vimą. Astronomijos mėgėjai gali surasti ir daugiau tokių pavyzdžių, nes 275 žvaigždės turi tikrinius vardus.

J. PODRIADČIKAITĖ
Astronome

"Valstiečių Laikraštis"

EDUARDAS MIEŽELAITIS

Balta pilis

Jau pilis netoli. Stiebias bokštai aukšti.
Dideli tos pilies gabaritai.
Nyksta ten pasmerkta vergės mirčiai
grakšti
Karalaitė — sunku uždarytai!

Prie ratelio kasdien verpia lino gijas —
Tarsi tą nepabaigiamą mintį.
Ar pavyks jai suverpti, išglotninti jas?
Ar ratelis pabaigs ją kankinti?

Spaudžia raitelis žirgą: greičiau! tik
greičiau
Į šią Baltojo Marmuro Pilį.
Aš šią naktį sapne karalaitę mačiau —
Ji pavirto šešėliu ir tyli.

Tviska saulėje riterio skaidrūs šarvai,
Šviečia Marmuro Bokštai ant kalno.
Jau čia pat ir pilis! Regis, pasigavai
Kaip drugelį — ir šviečia ant delno.

O tačiau juo arčiau — juo toliau ta pilis.
Juo toliau ta pilis — tuo jos bokštai
Tvyro jam dar balčiau. Būtinai jis atklys
Į šį tikslą, kurio žiauriai trokšta.

Jau čia pat! Jau pasieks Baltą Pilį ranka.
Bet ir vėl ją nutolusią mato.
Žiūri riteris — žydryje saulės anga,
Suka juodvarnis ratą po rato.

Laukia juodvarnis savo aukos: ir
žmogaus,
Ir jo žirgo. Apgautas — kaip veršis!
Dar ne vieną Baltoji Pilis gal apgaus.
Bet čia riteriai veršis ir veršis...

KURIAMAS DIRBTINIS INTELEKTAS . . .

Inžinieriams, kuriantiems elektroninę skaičiavimo techniką, Vilniaus "Sigmos" gamybiniame susivienijime dabar tereikia pasiūlyti tik idėją: visas schemas čia projektuoja kompiuteriai.

. . . Į elektroninės skaičiavimo mašinos skaitymo įrenginį operatorius įdeda perfokortą, kurioje užkoduotas konstruktoriaus sumanymas. Paspaudžiamas mygtukas, ir elektroninis kompiuteris pradeda tikrinti siūlomą sprendimą. Prabėgus keliolikai minučių, įsižiebia signalas: "klaidų nėra".

Toliau kompiuteris tęsia darbą savarankiškai. Jis numato, kaip išdėstyti mikroschemas, kondensatorius, varžas. Projektavimo darbus inžinieriai gali koreguoti iš specialaus pulto. Viską suderinęs su bendraautoriumi, kompiuteris pateikia optimaliausią techninės dokumentacijos variantą.

— Anksčiau, kol konstruktorių idėja virsdavo konkrečiu daiktu, specialistams tekdavo atlikti daugybę apskaičiavimų, patikrinti įvairius sprendimus, — pastebi "Sigmos" susivienijimo automatizuoto projektavimo skyriaus vedėjas Vytautas Valujavičius. — Elektroninės skaičiavimo mašinos padėjo maždaug penkis-septynis kartus paspartinti naujovės paruošimą serijinei gamybai — dabar tam reikia tik metų ar pusantrų.

Netolimoje ateityje lietuviškų skaičiavimo komplekso galimybės dar labiau išsiplės: praktiškai jau kuriamas robotas — projektuotojas, kuris turės dirbtinį intelektą. Jis sugebės ne tik išrinkti geriausius užprogramuotus sprendimus, bet ir generuoti naujas idėjas. Sprendžiant šį labai sudėtingą uždavinį, susivienijimo kolektyvui daug padeda Vilniaus Valstybinio V. Kapsuko universiteto, Kauno Antano Sniečkaus politechnikos instituto, broliškų respublikų mokslo įstaigų specialistai.

Vienoje Vilniaus universiteto laboratorijoje mus supažindino su labai svarbia automatizuotos projektavimo sistemos dalimi — dirbtinės regos aparatu. Neurokibernetikos specialistai, bendradarbiaudami su puslaidininkių fizikos mokslininkais, sukūrė labai jautrias puslaidininkių matricas, kurios labai primena žmogaus akies tinklainę. Sudaryta iš tokių matricų, dirbtinė akis gyvųjų sistemų pagrindu apdoroja gaunamą informaciją ir atkuria objekto vaizdą. O štai Kauno Antano Sniečkaus politechnikos instituto kibernetikai moko elektroninę skaičiavimo mašiną dar vienos profesijos. Ji "supras" per mikrofoną perduodamą balsą ir išgirdusi žodžius tuoj pavers juos spausdintu tekstu. Tai žymiai palengvina žmogaus "pasikalbėjimą su kompiuteriu".

Elektroninė skaičiavimo mašina ir žmogus . . . Kaip jų darbą padaryti rezultatyviausią? Šias problemas gvildena šimtai Tarybų Lietuvos mokslininkų, liaudies ūkio specialistų. Ir nors šis svarbus darbo baras — vienas naujausių Lietuvoje, pasiekimai čia gana ryškūs. Didelė dalis respublikos specialistų sukurtų naujovių susilaukė aukšto įvertinimo Tarybų Sąjungoje, užsienyje.

Romualdas Česna

Vatikanas. — Iš Tarybų Lietuvos čia atvyko keturi vyskupai su dviem palydovais. Jie čia praleis dvi savaites, padarydami popiežiui pranešimą apie savo veiklą. Vyskupai kas penkeri metai privalo tokius pranešimus daryti.

Muzikuoja Lietuvos vaikai

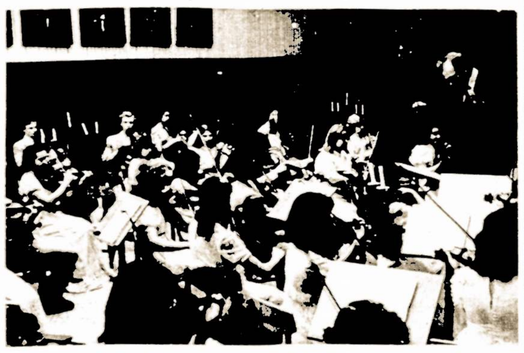

Nuotraukoje: **Koncertuoja Balio Dvariono muzikos mokyklos styginis orkestras, diriguojamas Lietuvos TSR nusipelniusio mokytojo V. Kobelio.**

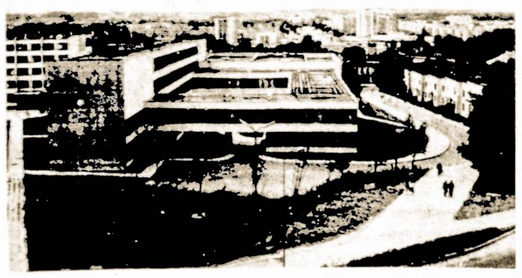

Nuotraukoje: **Balio Dvariono muzikos mokyklos rūmai Antakalnyje.**

Antakalnyje, netoliese Kalnų parko, boluoja modernūs Balio Dvariono vaikų muzikos mokyklos rūmai. Tai pirmoji Vilniaus miesto vaikų muzikos mokykla, įkurta praėjus tik trejiems metams po Antrojo pasaulinio karo. Per pusketvirto dešimtmečio ši meno įstaiga išugdė gausų muzikos mylėtojų būrį, pirmoji pažintis su muzika čia prasidėjo ir daugeliui muzikantų profesionalų.

. . . Šiuolaikinis mokyklos interjeras, šviesios ir erdvios klasės, aprūpintos visais mokymui reikalingais muzikos instrumentais, koncertų salės. Muzikos žinias vaikams teikia pusantro šimto aukštos kvalifikacijos pedagogų, jų tarpe—plačiai Lietuvoje žinomi kompozitoriai, atlikėjai. Septyniuose muzikos skyriuose—fortepijono, choro, styginių, pučiamųjų, liaudies instrumentų, akordeono, estradiniame—kasmet muzikos meno pagrindų pradeda mokytis 150 naujokų, o iš viso mokyklą lanko 1,200 gabių muzikai vaikų ir jaunuolių.

— Patekęs į nuostabų muzikos garsų pasaulį, vaikas auga emocionalesnis, subtilesnis, geresnis, formuojasi visapusiškai išsilavinusi, pilnavertė asmenybė,—sako šios mokyklos direktorius, Lietuvos TSR nusipelnęs mokytojas Vytautas Kabelis.—Ir nesvarbu kokioje liaudies ūkio šakoje jis vėliau besidarbuotų, meilė muzikai, menui, gėriui jam išlieka visam gyvenimui.

Mokykloje veikia keletas kūrybinių kolektyvų—choras, styginių, akordeonistų ir liaudies muzikos orkestrai, estradinis ansamblis. Tai teikia didelių galimybių kūrybiškam vaikų mokymui bei meniniam jų brendimui. Štai iš kuklaus smuikininkų ansamblio, pirmąkart nuskambėjusio prieš dvidešimt metų, išaugo pastovus jaunųjų muzikos mylėtojų kolektyvas—styginis orkestras, kuris koncertavo Maskvoje, Kijeve, Rygoje, Taline, Minske ir kituose didžiuosiuose Tarybų šalies miestuose.

Mokyklos kūrybiniai kolektyvai aktyviai reiškiasi Tarybų Lietuvos muzikiniame gyvenime. Jie—Respublikinės moksleivių dainų šventės, styginių orkestrų festivalio dalyviai, kasmet rengia koncertus Vilniaus filharmonijoje bei didžiuosiuose respublikos miestuose. Gražia tradicija tapo styginio orkestro koncertai Palangoje, prie kompozitoriaus Balio Dvariono kapo. Kompozitoriaus atminimui nuo 1974 metų kas dvejitreji metai mokykloje rengiamas respublikinis B. Dvariono jaunųjų pianistų konkursas, kuriame dalyvauja visų broliškųjų respublikų muzikos mokyklų jaunieji atlikėjai. Visada didžiulio visuomenės susidomėjimo susilaukia mokykloje vykstantis respublikinis moksleivių dainų "Dainų dainelės" konkursas.

Mokykla palaiko draugiškus ryšius su visų sąjunginių respublikų muzikos mokyklomis, vaisingai bendradarbiauja su Vokietijos Demokratinės Respublikos Erfurto muzikos mokykla, dalijasi muzikinio lavinimo patirtimi, keičiasi atlikėjų kolektyvais. Nuoširdžių atsiliepimų susilaukė B. Dvariono mokyklos akordeonistų ir styginio orkestrų koncertai VDR bei styginio—Suomijoje.

Mokykloje buvoja į Vilnių atvykę įžymūs užsienio ir šalies muzikantai profesionalai. Čia lankėsi "Aido" choro vadovė M. Stenslerienė ir dainininkas V. Bekeris iš JAV, praeitų metų pabaigoje mokiniams buvo surengti kūrybiniai susitikimai su Ispanijos pianiste K. Bruno, maskviečiais smuikininkais S. Standleriu ir N. Grindenko bei kitais atlikėjais.

B. Dvariono mokykla—tai tik viena iš 72 Lietuvoje atidarytų septynmečių vaikų muzikos mokyklų, kurias lanko virš 16 tūkstančių bendrojo lavinimo mokyklų moksleivių. Savo veikla jos svariai prisideda prie muzikinės kultūros ugdymo ir puoselėjimo.

Irena Vedrickienė

Washington. — Tris dienas čia vyko iškilmės, kuriose dalyvavo 12-15 tūkstančių žydų, kuriems pavyko išvengti mirties per nacių holokaustą. Prez. Reagan savo kalbojė jiems pabrėžė, kad tos tragedijos prisiminimas "niekados neturėtų išblėsti".

Sveikinimai "Laisvės" bendrovės suvažiavimui

Niujorko Lietuvių Moterų Klubas, per N. Ventienę	$100.00
Long Island draugai, per N. Ventienę	40.00
Anna Quater, New York, N. Y., per N. Ventienę	25.00
John Feiza, Cicero, Ill.	10.00

* * *

Sveikiname "Laisvės" dalininkų suvažiavimą, kuris įvyks balandžio 17 d. Laisvės salėje.

Sveikiname visus "Laisvės" skaitytojus, bendradarbius, korespondentus ir "Laisvės" kolektyvą.

Linkime, kad "Laisvė" dar ilgai eitų. Gaila kad jau nėra mūsų mylimo gerbiamo Antano Bimbos, kuris daugiau kaip pusę savo amžiaus praleido redaguodamas "Laisvę".

Mes Saintpetersbursgiečiai toli gyvename nuo New Yorko, padėt jums negalim.

Bet finansiniai remsime, kiek galėsim. Su šiuo laišku sveikiname su $500 nuo LLD 45-tos kuopos.

Širdingai sveiekiname jus visus susirinkusius. Stenkimės ir veikime išvengti neutroninio ar bet kokio karo.

Už taiką, ir draugystę visame pasaulyje LLD 45-tos kuopos valdyba ir nariai. St. Petersburg, Fla.

PAVIENIŲ SVEIKINIMAS

Juozas ir Brone Vaitkai	$25.00
Jonas ir Margaret Milleriai	10.00
Emilija Drobis	5.00
Helen Siauris	5.00
Helen Šarkiūnienė	5.00
Julija Andrulienė	5.00
Viso	$555.00

J. Andrulienė

* * *

DETROIT, MICHIGAN

Detroitiečiai sveikina "Laisvės" dalininkų suvažiavimą balandžio 17 d. ir linki "Laisvei" ILGIAUSIŲ METŲ!

Teofile Masienė ir Stefanija	$100.00
Detroito Lietuvių Klubas	100.00
Frank Ulinskas	50.00
Frank Yoshonis	35.00
Detroito Moterų Pažangos Klubas	25.00
Anna Daukus	25.00
Anna Dockus	25.00
Draugas	20.00
Charles Stankius, Windsor, Canada	10.00
Alice Sharka	10.00
Matilda Rudzevičienė	10.00
Patsy Stakvilienė	10.00
Zuzana Dantienė	10.00
Ruby Jeske	10.00
Albinas ir Susan Bubnelis	10.00
Frank ir Sophie Nakas	10.00
Alphonse ir Josephine Urbon	10.00
Antoinette Waitkūnas	5.00
Tony ir Millie Vasaris	5.00
George Kodis (Windsor, Canada)	5.00
John Urbon	5.00
George Janonis	5.00
Mike ir Pat Stunskas	5.00
VISO	$505.00

BOSTON, MASS. IR APYLINKĖ

Brangus laisviečiai, suvažiavimo delegatai ir svečiai, mes Bostono ir apylinkės draugai ir draugės karštai sveikiname jus.

Mes tikimės, kad šiame suvažiavime nutarsite leisti "Laisvę" ir toliau.

Aukotojų vardai:

E. Repšienė	$25.00
G. V. Kvietkas	10.00
E. Fremontienė	10.00
J. Družas	10.00
B. Kiaršis	5.00
H. Žekonis	5.00
O. & F. Graham	5.00
J. Stonis	5.00
V. Yurgėla	5.00
A. Kodis	5.00
A. Janus	2.00
S. Rakutis	2.00
L. Shimit	1.00
VISO	$90.00

per E. Repšienę

* * *

Gerbiama laikraščio "Laisvė" Administracija:

Aš esu pensininkas labai ribotomis pajamomis. Vistiek norisi kuo nors prisidėti, išgelbėti žmoniją nuo gresiančio branduolinio karo, kas, mano manymu, reiškia mūsų planetos pražūtį.

Sukrapščiau ir siunčiu $20—tikėdamas, kad jie nors lašeliu pagelbės realizavimui mano galvosenos, kurią, kaip koks pranašas, esu seniau parašęs, ką čia pakartoju:

Jei nepaisei, kai mama šnekėjo,
Kad už gobšumą baudžia pekla,
Jau ji virš mūsų galvų skrieja,
Jau turėtų būti aišku gana.

Gamta davė žmogui aštrų protą,
Įgalino atskleisti paslaptis,
Kad lengviau gyventų—buvo duota,
Ne gobšumui nešančiam mirtis.

Galvok iš naujo viską nuosekliai,
Kaip nukreipti technikos stebuklus
Žmogaus gerovei, ne pražūčiai,
Nebūk, kaip vėjo blaškomas pūkas.

Nesakyk—esu tik trupinėlis.
Ganita širdingai meldžia tave
Padėt sustabdyti pamišėlius,
Išgelbėt planetą Žemę ir save.

Adolph Juška

GERIAUSIOJI

1930 m. iš Degučių pašto parnešiau "Laisvės" iškarpas. Tai A. Jasučio, "Laisvės" bendradarbio, apysakėlė. Tai Džugo straipsnelis apie trečiafrontininkus. Na ir JAV garsaus veikėjo J. Kaškaičio laiškas. Ilgas. Jis jame smerkė fašistų diktatorių. Apie "Laisvę" pirmą sykį išgirdau 1927 m. iš Z. Šileikytės. Ji sakė: "1926 m. "Laisvę" gaudavau iš brolio Šileikio—Amerikos. Bet dabar tautininkai neįleidžia". Va "Laisvės" iškarpas slėpdavau. Motušė tai pastebėdavo. Ji pastebėdavo, kad slepiu ir knygeles. O kai 1933 m. mane suėmė—nieko apie tai tardytojui nepasakė. Štai ji sunkiai sirgo. Agota grįžo iš pašto: "Rašo Kaškiaučius iš Amerikos". Ir motina nudžiugo, kad jis, sūnui kalint, net iš už jūrių marių savo nuoširdumu jai nušluosto ašaras. Beje, 1939 m. rugpjūtį J. Kaškaitis laiškeliu ir mane nudžiugino. Užjautė politinį kalinį. Atsargiai rašė . . . Bet supratau: per jo laiškelį Amerikos pažangiečiai užjaučia visus kalinamus kovotojus. Taigi iš Praveniškių pelkių jam atsakiau. Rašiau irgi atsargiai: ačiū Amerikos pažangiečiams . . .

Motušė man į kalėjimą laiškelius diktuodavo Agotai. Neretai poetiškai. Priešas ją atakavo. Bet ji tvirtai buvo politinio kalinio pusėje . . . Kas motušėlę nušvietė kaip metalą? Vargai. Jos—rugių kirtojėlės, bulvių kasėjos,—likimas panašus į dešimties kaimo moterų varguolių. Ji daug kančių patyrė. Ir mane duonos kąsnelių gindavo nuo bado lankant gimnaziją.

Stai 1926 m. spalį pavarė mane iš pamokų. Motušėlė "Rašyk Faustui". Poetas F. Kirša iš Kauno prisiuntė 25 litus. Dabar mane vėl įleido į mokyklą. Joje susikirtau su kapelionu. O direktorius jau jai taką pastojo: "Su botagu išvyk iš sūnaus galvos visas politikas". Motušėlė: "Gal nesikapok". Nesikaposi—ir su akmeniu užsimos—atsakiau.

1930 m. motušėlei:

— Norį pas mus iš Kauno užsukti Antanas Venclova, Petras Cvirka. Priimsi?

— Pienučiu pagirdysiu. Rupia duonele pavaišinsiu.

Deja, rašytojai negalėjo užsukti. Užsukęs P. Cvirka—mielai poeto sesę pavaizdavęs. O kodėl jis susigundė Zarasais? Laiškuose A. Venclovai ligi tol jų gamtos poeziją . . . prilyginau Šveicarijos peizažui.

Vėl prieš ją:

— Sūnus neina bažnyčion.

— Dėl akių pastovėk.

— Ne. Nenoriu tave mušti tavo ranka! O taip būtų—jei nusilenkčiau.

Dėdė poetas padovanojo knygelę "Būk mandagus. Joje radau: "Motiną galima vadinti ir tamsta". Va į ją taip ir prabilau. O ji:

— O kodėl ne mama?!

Dažnai dingdavau. Atsirasdavau po vidurnakčio. O 1933 m. vasario 26 d. prapuoliau dviem naktim. Motušė neužmiega.

Ir štai 1933 m. spalio 30 diena. Kaimynas iš svetimo namo iškrapštė vėliavą. Atėmiau. Jis pakvietė šaulį. Du vilkai užgriuvo ant manęs. Motina trobelėje plušo. Išgirdo. Su manim narsiai gynė vėliavą. Bet ji—šiaudelis. Partrenkė. Ji pakilo. Vėl mano pusėje.

Po dviejų valandų atbildėjo policininkai. Motušė sudaužė lempos stiklą. Virpteljo: ant stalo mano knygos. Paslėpė po bulvėmis. Na ir J. Šliūpo: "Mitai, padavimai". Jis užsiminė knygoje: "Alpas Kukanka rašo: "Pagal padavimą,—senovėje Zarasų šaloje gyvėno žmonės . . ." Motušė manė: gal slaptieji raštai . . .

Kitą dieną veržėsi pas mane. Neprileido. Pamačiau tik po dviejų savaičių. Naktis veidu. Bet neverkia. Paskutinį sykį ją pamačiau 1934 m. vasarį Utenoje. Apsnigta. Sustingusi. Nuo jos priklausytų—nukirptų grotas.

1935 m. kovas. Panevėžys. Tardytojas supažindino su byla. Tardytojas užgriuvo:

— Sūnus piešė vėliavoje šūkį!

O ji: "Apie savo sūnų parodymus duoti atsisakau!" Nudžiugau. Ji nežinojo konspiracijos. Bet sąžinės nesutepė. Nulėmė blaivus protas. Meilė sūnui. Motušė į šešis kalėjimus man diktuodavo laiškus. Rašė Agotėlė. 1938 m. vasarį apstulbau: "Motina sutino". Paprašiau valdininko: tris savaites sykį į savaitę tegu leidžia ją paguosti. Guodžiau laiškais. Dvi savaites nežinojau: jos nėra. Paskum perskaičiau Agotėlės sielvartą: "Mama mirė 1938 m. balandį. Tesulaukė 56 metus. Ji tau linkėjo:

"Skrajok aukštai, aukštai. Kaip aras! . ."

Ji kartais šnekėjo poetiškai. Apie pūgą sakė: "Vidrius siaučia, šėlsta". Kalėdamas galvojau: "Ne, motušė nemirs. Juk aš ją būtinai dar sykį turiu pamatyti" . . . Deja. Kas ją pakišo po velėna? Sielvartas. Litas, nenukritęs, kaip sniegas—ant delno. Štai jos amžių jau perlenkiau 16 metų. Net nuo trečio infarkto Kauno respublikinės ligoninės gydytoja A. Kanavičiūtė šauniausiai išgelbėjo. Po dviejų metų vėl atsidūriau ligoninėje. Vėl A. Kanavičiūtė mane išlydėjo į darbą . . . Ji gydė ne tik vaistais, bet ir humaniškumu. Labai man patiko jos aforizmas: "Širdis—ne mediena. Jautrus charakteris ją pažeidžia". O motušei tereikėjo tokios gelbėtojos kaip gydytoja A. Kanavičiūtė. Deja, nebuvo.

Ar tik mano tokia tauri motušė? Ne. Pažinojau už grotų 350 draugų. Jų motinos irgi ilgėjosi sūnų ir dukrų. Verkė. Laužė rankeles. Politiniai kaliniai jas guodė lyriškiausiais jausmais. Rašė motušėlėms tokius žodelius, Kokius S. Jeseninas išliejo eilėraštyje: "Laiškas motinai". Jei šie jų dialogai nedingę karo metais—būtų įdomi tautosakos kūrvba.

A. Liepsnonis

FT. LAUDERDALE—MIAMI, FLA.

Sveikiname "Laisvės" Bendrovės dalininkų suvažiavimą, linkėdami kad "Laisvė" dar ilgai gyvuotų ir lankytų mūsų namus. Siunčiame $50: Po $10.00 aukojo: Alfonsas Švegžda, Stella Danis, Jonas Smolinskas, Amilia Aimont ir A. N. Iešmantai.

Sveikinu suvažiavimo dalininkus ir linkiu gerų nutarimų. Tegyvuoja "Laisvė". Aukoju $100.00.

MARIAN SVINKŪNIENĖ
Waterbury, Conn.

Gerb. "Laisvės" Adm.:

Siunčiu $100 perlaidą, tai Šėrininkų Suvažiavimui pasveikinimas, kad nutartumėt ir daug naudingų nutarimų mūsų mylimos "Laisvutės".

Siunčiu LDS 10 kp. New Kensington, Pa.	$100.00 auką
A. ir P. Česnikų	5.00 "
Viso	$105.00

ALFONSAS ČESNIKAS

Gerbiama "LAISVĖS" Administracija:

Sveikinu "LAISVĖS" dalininkų suvažiavimą. Linkiu gero pasisekimo jūsų visuose darbuose, kad "Laisve" dar ilgai gyvuotų.

Čia prisiunčiu ....$50.00 čekį.
Skiriu "Laisvei $25.00 ir TAIKOS Komitetui .....$25.00.

KONSTANCIJA THOMAS
Binghamton, N. Y.

Sveikinu "Laisvės" šėrininkų suvažiavimą ir visus darbuotojus. Linkiu kad suvažiavimas būtų sėkmingas ir pelningas, nes spaudai visuomet reikalinga parama.

Čia rasite $50.

ANA BABARSKIENĖ
Kalamazoo, Michigan

SVEIKINIMAI

S. J. Jokubka, Chicago, Illinois	$15.00
Nellie De Schaaf " "	10.00

ŠIRDINGAI DĖKOJAME,
ADMINISTRACIJA

Trumpai

Maskva. — Tass išleistame pranešime sakoma, kad Jordano karaliaus Husseino atsisakymas dalyvauti prez. Reagano sponsoruotuose taikos pasitarimuose galutinai sužlugdė Reagano taikos planą. Esą tasai planas nieko bendro neturįs su taika, bet tik siekiąs suskaldyti arabus ir išlaikyti Izraelio okupaciją Palestinoje.

Varšuva. — Buvusios Solidarnosc unijos vadas Lech Walensa pereitą mėnesį priėmė kvietimą iš Harvardo universiteto kalbėti šių metų mokslo baigimo iškilmėse. Bet dabar jis spaudai pranešė, kad jis nekalbės, nes bijo, kad sykį išvykus iš krašto jis gali negauti leidimo sugrįžti.

Washington. — The American Jewish Committee, viena didžiausių Amerikos žydų organizacijų, dažnai prieštaraujanti Izraelio prez. Menhachem Begin politikai okupuotųjų arabų žemių reikalu, pareiškė, kad reikia su arabais tartis. Organizacija remiasi Jungtinių Tautų rezoliucija, kuri Vakarinio Kranto ir Gazos srities reikalu sako, jog teritorinių kompromisų reikia siekti susitarimo keliu. Gi JAV pozicija yra tokia, kad pagal tą rezoliuciją Izraelis nors dalinai turi iš okupuotųjų žemių pasitraukti.

KANADOS ŽINIOS

Toronto, Ont.

Gerbiamoji Ieva Mizariene,

Prieš daugelį metų mes turėjome progos susipažinti ir, jeigu leisite Jums priminti, tai įvyko keturiasdešimtųjų metų pradžioje Belmonto parke netoli Montrealio, o gal Jūsų atmintyje tai įvyko kitaip. Šiandien per "Laisvės" laikraštį mes įsitikiname Jūsų energinga veikla ir yra išties malonu žinoti Jus esant geros sveikatos.

Siunčiu Jums seniai parašytą straipsnį apie Joną Ylą. Man nemalonu, kad žmonės, verti pripažinimo, jį gauna tik po mirties arba jau nesveikuojantys. Draugas Yla ir jo gyvenimo draugė Adelė abu tebėra su mumis ir dar pakankamai gerai jaučiasi. Todėl, manau, kad bus malonu apie draugą Joną Ylą paskaityti ir "Laisvės" skaitytojams.

Nuoširdžiai Jūsų
John Morkis

Pelnyta pagarba

Žmonės, sugebantys tyrinėti ir užrašyti istorinius dalykus, moka atrinkti tai, kas yra vertinga. Kanados lietuvių visuomenėje, žvelgiant į ją nuo pačių pirmųjų imigrantų atvykimo, šio šimtmečio pradžioje, turime daug vertų paminėti žmonių, įvykių ir pasiekimų, kurių kiekvienas yra didesnis ar mažesnis įnašas į dabartinę visuomenę ir tikriausiai dar turės įtakos ir jos ateičiai.

Suprantu, kad ne kiekvienas asmuo ar įvykis gali tilpti į ribotą šio laikraščio plotą. Daugelis Kanadoje gimusių lietuvių yra žymūs mūsų krašto nacionalinėje plotmėje—sporte, teatre, moksle, kariuomenėje ir t.t. Tačiau gaila, kad, kaip sakoma, kartais "mes negalime matyti miško už medžių". Kai kurie imigrantai ir garbingų vaikų tėvai nėra plačiai žinomi ir lieka šešėlyje todėl, kad nėra įkyrūs ar landūs.

Toks žmogus yra ir Jonas Yla, tikrai nusipelnęs ir vertas didesnio pripažinimo ne tik tarp lietuvių imigrantų, bet ir viso mūsų krašto mastu. Septyniasdešimtųjų Toronto Lietuvių Sūnų ir Dukterų klubo metinių proga Jonas Yla buvo pagerbtas Toronto miesto vardu už jo nuopelnus tiek lietuvių visuomenei, tiek ir visam miestui. Visai neseniai Daugiakultūrinės Ontarijo Istorijos Draugijos/Multicultural History Society of Ontario/leidinyje POLYPHONY (Volume 4 #1, 1983) jo leidėjas, profesorius Robert F. Harney pateikia Jono Ylos veiklos apžvalgą ir reikšmę leidžiant lietuvišką laikraštį DARBININKŲ ŽODIS, vėliau pervadintą LIAUDIES BALSAS. Tai mums duoda pagrindo vėl prisiminti ir pagerbti Jono Ylos talentą ir nuopelnus. Tame leidinyje įdėti Adelės ir Jono Ylų interview, kuriuose jiedu pasakoja apie savo gyvenimą nuo atvykimo į Kanadą, apie savo dalyvavimą Kanados lietuvių visuomenės veikloje.

Profesorius Robert F. Harney savo pastabose leidėjo puslapyje rašo: "Finally we have Jonas Yla's moving description of the sacrifice and commitment of humble people in their effort to create a forum of their immigrant cohorts and to communicate with one another in a strange new land!"

Lietuviai šiandien jau yra Kanados istorijos dalis, iš kurios imami interview ir rekorduojami, kad liktų padėti Toronto Universiteto archyvuose. Mūsų visuomenės istorijoje garbinga vieta priklauso ir didžiai savo darbais nusipelniusiam Jonui Ylai.

John Morkis

Montreal, Quebec

Koncertavo Tarybiniai menininkai

Rusų Federacijos kvietimu, čia buvo atvykę tarybiniai menininkai. Balandžio 5 d. jie koncertavo Quebeco—Tarybų Sąjungos draugystėj. Dalyvavo įvairių tautų žmonių, jų tarpe ir grupė lietuvių. Mūs tautiečiai pasidžiaugė ypatingai gražiomis liaudies dainomis. Be koncerto, buvo ir įvairių užkandžių ir užsigėrimų.

Netekome tautiečio

Kovo 31 d. mirė senesnėsės kartos tautietis—**Antanas Smitas**. Liko žmona Teofilė Linkevičiūtė, dvi dukros su šeimomis, o T. Lietuvoje—sesutė ir du broliai. Kilęs iš buvusios Marijampolės apskrities Susninkų kaimo.

Laidotuvėse dalyvavo gausus būrys tautiečių, kurie po palydų buvo pavaišinti.

Velionio šeimai ir artimiesiems gili užuojauta.

Ištiko nelaimė

J. J. Girdauskų dukrelė atvyko iš Toronto vizituot tėvelių, ir ją ištiko didelė auto nelaimė—sudaužyta mašina ir ji sunkiai nukentėjo. Ambulansu greit nuvežta į Royal Victoria ligoninę.

* * *

Verduniečių Lignugarių dukrelė su vaikais iš Chicagos buvo atvykusi atlankyti savo seniai sergančių tėvelių.

P.

MONT. ST. HILAIRE, QUE., CANADA

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Kazimeras Zienius

Gimė 1907, kovo 4
Mirė 1977, balandžio 1

Liūdnai praslinko šešeri ilgėsio metai kaip Tu palikai mus, mano mylimas gyvenimo drauge. Palikai žmoną, sūnų, marčią, ir du anūkėliu. Ilsėkis ramiai, mūsų mylimas gražiam Cote de Neiges kalnelyje, o mes tavę visuomet prisiminsime.

Žmona—EMILIJA
Sūnus—RAYMOND su šeima

Vancouver, B. C.

MIESTO VALDŽIA RAGINA DEMONSTRUOTI

Progresyviai Vancouver miesto valdybos nariai, Libby Davies ir jos vyras, Bruce Eriksen, pasiūle, kad miesto sveikatos departmentas informuotų gyventojus apie atominio karo pavojų ir pasekmes.

Didžiuma miesto valdybos narių pasiūlymą priėmė ir nutarė išsiuntinėti visoms šeimoms ir registruotiems pavieniams, gyvenantiems Vancouver miesto ribose, brošiūras (viso 175,000) aiškinančias būtiną reikalą demonstruoti prieš karo kurstytojus. Būtų naudinga, kad ir miesto priemiesčių valdybos paskeltų gerą pavyzdį.

Brošiūroje bus raginama dalyvauti protesto eisenoje balandžio 23 d. Pereitais metais įvykusioje demonstracijoje dalyvavo virš 40,000 žmonių. Tikimės, kad šių metų demonstracija bus dar skaitlingesnė.

Vis daugiau ir daugiau žmonių pradeda suprasti, kad dabartinis ekonominis krizis, bedarbė ir daugėjantys bankrutavimai visame kapitalistiniame pasaulyje vyksta dėl to, kad švaistomi pinigai ir nuodijami gamtos resursai ruošiantis karui.

Algirdas Grinkus

Gydytojai ir pacientai

Chirurgas:
— Atleiskit, bet šį kartą turite sumokėti iš anksto.

Pacientas:
— Tai nėra labai mandagu.

Chirurgas:
— Žinau, bet tokia operacija labai retai pavyksta . . .

* * *

Vyras sugrįžo namo ir sako žmonai:
— Turėjau leisti ištraukti du dantis vietoj vieno.
— Kodėl?
— Dantistas neturėjo grąžos iš 5 tūkstančių lirų.

* * *

Gydytojas psichiatras:
— Šiandien nepriimu nieko, tik Napoleoną arba Kristoforą Kolumbą.

* * *

Gydytojas:
— Ar įdėjote jam termometrą?
— Taip, gydytojau. Jis laiko jį nuo vakar dienos, bet kosėti nenustoja.

* * *

— Gydytojau! Mano žmona jau visai išprotėjo: ji laiko mūsų bute 60 kačių!
— 60 kačių? Tikriausiai ji be galo jas myli.
— Baisiausia, gydytojau, tas nepakeliamas kvapas, nes orlaidės ir langai visada uždaryti.
— Betgi jūs galite juos atidaryti?
— Negaliu! Tada išskristų 300 mano kanarėlių.

* * *

— Gydytojau, aš niekaip nesuprantu, kodėl kiekvieną kartą, gerdama kavą, imu jausti skausmą dešinėje akyje?
— Nieko baisaus, tereikia išimti šaukštelį iš puoduko.

* * *

Jaunuolį, kuris nori tapti jūrininku, apžiūri medicinos komisija. Gydytojas jo klausia:
— Mokate plaukti?
— O kam? Argi jūs neturite laivų?

* * *

Moteris ateina pas gydytoją ir skundžiasi jam:
— Gydytojau, tai nepakeliama. Kiekvieną kartą, kai aš ištariu "Abrakadabra", viskas išnyksta. Gydytojau! . . Gydytojau, na, kur jūs?

"LAISVĖS" REIKALAI

Čia skelbiame aukas gautas nuo sausio 28 d. iki kovo 28 d.:

Jonas Andrus, Miami, Fla., (palikimas), per N. Iešmantienę	$100.00
Henry Juška, Richmond Hill, N. Y., prisiminimui tėvelių, Maggie ir Jono Yuškų	100.00
Bill Yakubonis, Waterbury, Conn.	100.00
Vladas Dubendris, St. Petersburg, Fla., proga 96-to gimtadienio, per V. Bunkienę	96.00
John Vasil, West Hartford, Conn., proga jo 90-to gimtadienio kovo 8 d.	90.00
O. Visotskienė, Kensington, Conn.	90.00
Josie Vasil, Shrewsbury, Mass., prisiminimui Antano Bimbos ir Steve Družo	76.00
Stefanija Masytė, St. Clair Shores, Mich., prisiminimui tėvelio ir sveikinimas mamytės jos gimtadienio proga	75.00
Aldona ir Vytout Petrul, Livonia, Mich., prisiminimui mamytės, Mary Bacevich	50.00
E. V. Repšienė, Dorchester, Mass.	50.00
Ona Dobilienė, Ridgewood, N. Y., per M. Šukaitienę	50.00
Juozas Lugauskas, Brooklyn, N. Y.	38.00
L. J. Bagdonas, Pittsfield, Mass.	33.00
Mary Zeikus, Rockville, Md., per N. Ventienę	28.00
Patricia Janiunienė, De Land, Fla., prisiminimui vyro Povilo, kuris mirė 1958 m., vasario 11 d.	25.00
Johanna Demikis, Worcester, Mass., per Regina Trakimavičius	25.00
Martha Plauska, Chicago, Ill.	20.00
Anna C. Shay, Hudson, Mass., per Charles Urban	20.00
Charles K. Urban, Hudson, Mass.	20.00
A. Bel, Brooklyn, N. Y.	18.00
J. Tamasonienė, Verdun, Que., Canada	15.00
K. Maciūnas, Philadelphia, Pa.	13.00
Charles Dibulskis, Easton, Pa.	13.00
Aldona ir Andy Anderson, Marmora, Ont., Canada	13.00
Frank Ramanauskas, Dorchester, Mass.	12.00
Laisves Draugas, Woodhaven, N. Y.	11.00
B. Poskus, Uxbridge, Ont., Canada	10.00
George Aleliūnas, London, Ont., Canada	10.00
J. V. Knistautai, Montreal, Que., Canada, per P. Kisielienę	10.00
Anna Zutaut, Thomaston, Conn.	10.00
Peter Alksnis, Downview, Ont., Canada	10.00
Felix Palilūnas, Timmins, Ont., Canada	10.00
Anele Dočkienė, Cicero, Ill., per Nellie De Schaaf	10.00
LDS 55 kp., Cleveland, Ohio, per A. Susnis	10.00
Teresa Simas, Tallahassee, Fla.	10.00
E. Brazauskienė, Hartford, Conn.	10.00
Alex Yanulis, Mayfield Hts., Ohio	8.00
A. Balaika, Brooklyn, N. Y.	8.00
Julia Družienė, Norwood, Mass.	8.00
J. Radziavičius (Rogers), Norwood, Man., Canada, per V. Novog	7.00
Malvina Bručienė, Richmond Hill, N. Y.	5.00
Lucy Pukelevičius, West Wyoming, Pa.	5.00
P. Bizokas, Des Laurentides, Que., Canada	5.00
J. Stanienė, Lantana, Fla., per O. Kučiauskaitę	3.25
Julia Marazas, Chicago, Ill., per Nellie De Schaaf	3.00
John J. Pupis, Pasadena, Cal.	3.00
Anthony Karch, Brooklyn, N. Y., per N. Ventienę	3.00
Joseph Simel, Colts Neck, N. J.	3.00
M. Šukaitienė, Woodhaven, N. Y., per N. Ventienę	3.00
E. Sirgėdienė, Brooklyn, N. Y.	3.00
V. Kazlauskienė, Flushing, N. Y.	3.00
Anna Kulaitis, Easton, Pa., per A. Muzikevicz	3.00
A. Muzikevicz, Easton, Pa.	3.00
J. Aleknavičius, Timmins, Ont., Canada	2.00
Helen Gecewich, No. Easton, Mass., per Jessie Vasaris	2.00
Chas. Banush, Winnipeg, Man., Canada	1.00
Charles Pakash, Palos Verdes, Cal.	1.00

* * *

Širdingai dėkojame.

ADMINISTRACIJA

Atsisveikinimas su Tėvyne

Sudiev, Tėvyne mano brangi
Gal aš daugiau čia nebegrįšiu
Sudiev, senasis Nemunėli
Tavęs daugiau aš nematysiu.

Jei pavasarį pakilę tavo bangos,
Skalaus gimtus tavo krantus
Ar tu ramia vaga tekėsi?
Aš tik sapne tave sapnuosiu
Mintimis aš čia parlėksiu.

Šalia tavęs žilvičiai greit sužaliuos
Atskridę gegutės rytais anksti kukuos.
Nemune, o kiek daug apie tave dainų sukurta!
Lietuvos Liaudis tave apdainuos
Ilgiausiose pakrantėse krūmai visi sužaliuos.

Aš čia gimiau, čia augau
Pirmuosius žingsnius žengti pradėjau
Aš čia Tėvynę mylėt išmokau,
Daug pavasarį rožių aš prisodinau,
Daur ir takų aš čia pramyniau
Ir iš darbo atgal grįžau.
Ilgus vakarus prie stalo prarymojau
Brangus Kaune kaip atsiskirti su tavimi galvojau.

Sudiev, Tėvyne dar kartą tariu
Aš tave sapne tik sapnuosiu.
Jei ilgesys širdį kankins,
Ašaros per veidą byrės
Tave dainose gražiai apdainuosiu.

[Julija Viščiulienė]

Detroit, Michigan

Windsoriečiai, atvykite!

Gegužės 8 d. Detroito Lietuvių klubas rengia banketą motinoms pagerbti. Pietūs 1 val. p. p. Klubo šeimininkės patieks skanius pietus. Po pietų bus graži programa. Atvykite į motinoms pagerbti banketą.

Sorority

Jaunųjų moterų klubas kovo 25 d. susirinko į Petronella Brozowski namus. Po susirinkimo buvo vaišės, kurias namų šeimininkė paruošė pagelbsti Gerri Alfiero ir Angela Riddell.

Bowleriai

Kovo 19 d. LDS bowleriai susirinko į Mercury Lanes pamokoms. Po suvažiavimo nuvyko į Detroito Lietuvių klubą atgaivai ir aptart turnyro reikalus. Valgį aukojo Ray ir Albena Nausėdai. Skanumynų stalą paruošė Antonette Garelis ir Ruth Gugas. Patarnavo Albena Lyben, Stella Smith, Antonette Garelis, Emma Rye ir Alfons Rye. Dalyviai maistą pirko, tuomi pakėlė iždą LDS bowleriams, kuriems renka pinigo ateinančiam turnyrui, įvyksiančiam gegužės pabaigoj Detroite.

"Vilnies" suvažiavimas

"Vilnies" šėrininkų suvažiavimas įvyks sekmadienį, gegužės 15 d. Chicagoje. Detroitas gražiai pasirodė "Laisvės" šerininkų suvažiavimui, bet dabar turime pasveikint ir "Vilnies" šėrininkus. Vienintelė proga tą padaryt, tai ateit į Detroito Lietuvių klubo motinoms pagerbti banketą gegužės 8 d. ir savo sveikinimus įteikt St. Masytei.

Detroitas visuomet gražiai pasirodė, pasveikindamas abiejų laikraščių šėrininkų suvažiavimus. Turi taip būt ir šį kartą. Bankete matykite St. Masytę, arba pašaukite ją telefonu. Ji nuvyks pas jus į namus.

Geras banketas

Detroito Lietuvių klubas turi gerą valdybą ir geras šeimininkes banketams surengti. Klubo pavasarinis banketas kovo 27 d. gerai pavyko. Bilietus banketui pardavė Lillian Gugas; pietus paruošė Pat ir Mike Stunskas, Antonette Garelis, pagelbstint Emma Rye, Stella Smith ir Ann Balchūnas. Prie stalų patarnavo jaunos klubietės: Judy Rye, Beverly Rye Olin ir Diana Garelis.

Svečiai vaišėmis buvo patenkinti.

Po banketo pirmininkė St. Masytė visiems už atsilankimą padėkojo ir pranešė, jog dar bus staigmena: bus programa. Perstatė Klubo iždo globėją Kęstutį Garelį. Klubo valdyba ir susirinkusieji tikrai turėjo staigmeną, kuomet Kęstutis Garelis viską apie programą pasakė lietuvių kalboje. Kalbėjo labai gražiai. Jis pranešė jog visi girdėsime juostelę, įrekorduotą 1962 metais. Jis yra inžinierrius, juostelę gražiai sutvarkė. Joje įrašyta Detroito Dainininkų Grupė kuomet jie dalyvavo "Vilnies" koncerte Chicagoje 1962 m. spalio 27 d. Tai buvo "Atsiminimai iš Praeities". Grupei vadovavo Stella Smith. Sopranai buvo: Ruth Palevich Price, Lillian Gugas, Ruth Gugas ir Alda Liminsky; altai—Antonette Garelis, Emma Rye, Mary Adams ir St. Masytė; tenorai Walter Gugas, Frank Price ir Alphonse Urbon, o basai—Mike Jesky, Ray Lyben, Alfons Rye ir Vincas Kirvela. Visus Chicagoje pristatė Mikas Detroitietis. Juostelėje girdėjome sekstetą ir duetus: Walter ir Lillian Gugas, Frank ir Ruth Price, Walter Gugas ir Mike Jeske. Juostelę grojant, svetainėje viešpatavo tyla, o tarpe svečių veiduose matėsi ašaros, nes prisiminti seni laikai. Trys visų dainininkų mirę: Frank Price, Mike Jeske ir Walter Gugas. Buvo skaudu girdėt jų gražius balsus!

Ateityje Kęstutis Garelis pržadėjo patiekt daugiau juostelių.

LDS susirinkimas

LDS 21 kp. mėnesinis susirinkimas įvyks šeštadienį, balandžio 16 d. Detroito Lietuvių klubo patalpose apie 9 val. vakare. Kadangi jauni bowleriai neateina į reguliarius LDS susirinkimus, tai susirinkimas perkeltas susitikt su jaunaisiais LDS nariais. Kai bowleriai pabaigs savo pamokas ir atvažiuos į Detroito Lietuvių klubą tuomet įvyks LDS 21 kp. mėnesinis susirinkimas. Senieji nariai nori, kad jaunieji nariai susipažintų ir priprastų prie LDS susirinkimų.

Operacija sėkminga

Kovo 4 d. Detroito Lietuvių klubo finansų sekretorius ir LDS prezidentas Servit Gugas vėl pateko į Providence ligoninę. Jo širdelė nedirbo, taip kaip reikia. Išbuvusį ten kelias savaites, jo širdies daktaras jį vėl pasiuntė į Harper ligoninę, kur jam buvo padaryta sunki širdies operacija sausio mėn. Kovo 29 d. jis buvo nuvežtas į Harper ligoninę ir kovo 30 d. buvo padaryta antra sunki operacija.

Rašant šiuos žodžius, pranešama, jog operacija gerai pavyko, galime tikėtis Servitą matyt dirbantį organizacijose. Jo žmona Ruth Gugas ir dukrelė Pat, kuri atskrido iš Atlanta, Georgia specialiai ligonį lankyt, buvo užtikrintos, jog Servitas greit savo ligą nugalės. Mes jam to linkime.

Stefanija

Vaizdas iš pereitą savaitę Ekvadore vykusios policijos represijos prieš darbininkus, protestuojančius dėl valiutos nuvertinimo 21 proc.

ĮDOMI KELIONĖ

Su mielais bičiuliais saulėtoje Floridoje. Antroje eilėje [iš kairės]—Augustinas ir Natalija Ješmantai, Julija Lazauskienė, Irena Krivickienė. Priekyje—Jonukas ir Jurgutė Krivickai.

Kovo pabaigoje ir balandžio pradžioje beveik porą savaičių į kelionę po JAV pietryčių valstijas buvo išvykęs prie Jungtinių Tautų akredituotas Lietuvos žurnalistas Sigitas Krivickas su šeima. Draugai Irena ir Sigitas Krivickai, atėję į "Aido" choro repeticiją, papasakojo savo įspūdžius iš įdomios kelionės per Virginijos, Georgijos, Alabamos, Mississippės, Louisianos, Floridos Valstijas. Labai maloniai juos priėmė Fort Lauderdale, Fla., "Laisvės" skaitytojai ir rėmėjai Augustinas ir Natalija Ješmantai, Julija Lazauskienė. New Orleanso mieste draugai Krivickai aplankė tarybinį prekybos laivą "William Foster" ir turėjo malonų susitikimą su jo vadovybe bei jūreiviais. Tikimės apie šios įdomios kelionės įspūdžius plačiau paskaityti Vilniaus "Tiesoje".

I.M.

Krivickų šeima prieš plaukiant senovišku laivu "Jungle Queen" Fort Lauderdale, Fla., apylinkėse.

HIALEAH, FLA.

Mirus

Juozui Balčiūnui

Reiškiame širdingą ir gilią užuojautą sesutei ir tetai Annai netekus jos mylimo vyro.
Kartu mes liūdime.

Sesuo—MARIA ZEAKAS
Dukros—GERALDINE ir MARY ANNA

CLARK, N. J.

LIŪDNAS PRANEŠIMAS

Mirė

Antanas Paciūnas

Kovo 26 d. mirė ilgametis "Laisvės" skaitytojas, mūsų mylimas vyras ir tėvas. Jis buvo palaidotas Rosehill kapinėse, Linden, N. J. iš Brazinski laidojimo įstaigos.

Žmona—PHYLLIS [CELINSKI]
Dukra—ANN PACIŪNAS
Sūnus—ANTHONY ir ALFONSE
Du anūkai ir viena proanūkė

SEBRING, FLA.

MIRUS

Onai Straukienei

Reiškiame širdingą užuojautą velionės dukroms, anūkams, ir proanūkams, bei kitiems giminėms.

45-TOS KUOPOS VALDYBA ir NARIAI
St. Petersburg, Florida

Povilo Bečio netekus

Ilgus dešimtmečius pažangiosios lietuvių išeivijos veikloje buvo girdimos brolių Povilo ir Igno Bečių pavardės. Jie buvo renkami į vadovaujančias pareigas kultūrinėje Lietuvių literatūros draugijoje, bendradarbiavo "Laisvėje", autoritetingai darbavosi savo gyvenamų vietų lietuvių kolonijų visuomeninėje veikloje. Jų pavardes primindavo "Laisvė" ir pastaraisiais metais, nes jie ją skaitė ir rėmė. Tačiau reikštis veikloje, bendrauti su žmonėmis jau senokai neleido amžius ir ligos.

Kilę iš Mažučių kaimo (Pakruojo raj., Lauksodžio apyl.) mažažemių ūkininkų šeimos, broliai Bečiai (iš viso buvo trys) tarnavo, nes nedideliame ūkelyje susitvarkydavo vienas tėvas. Povilas ir Ignas daugiausia dirbo pas Latvijos ūkininkus. Ten susipažino su revoliuciniu darbo žmonių judėjimu. Povilas net dalyvavo 1905 m. revoliucijos įvykiuose, buvo areštuotas, bet kaip nepilnametis, paleistas. Lankė Žeimelio pradžios mokyklą. Du broliai—Povilas ir Jonas Bečiai—pateko į Rusijos caro kariuomenę, o Ignas, vengdamas karo tarnybos, 1911 m. išvyko į JAV. Atitarnavęs kariuomenėje, Povilas paskui brolį emigravo į Ameriką. Ignas ilgus metus gyveno netoli New Yorko esančiame New Jersey valstijos Union mieste, o Povilas—kitoje New Yorko pusėje, Great Necko mieste.

Povilas Bečis daugelį metų buvo "Laisvės" direktorių tarybos narys, LLD centro komiteto narys (Ignas 1925-1931 m. buvo renkamas šios organizacijos sekretoriumi, vėliau—iždininku).

Nuo pat atvykimo įsitraukęs į pažangią, socialistinę veiklą, jis daug prisidėjo prie paramos Lietuvos revoliuciniam judėjimui, dalyvavo veikloje, kuris buvo gelbėti Lietuvos žmones, nukentėjusius nuo hitlerinės agresijos. Apie Povilo Bečio nuopelnus "Tiesoje" (1961.-II.09) rašė ilgametis "Laisvės" administratorius, pažangios spaudos bendradarbis Pranas Buknys. Neseniai pasiekė žinia, kad P. Bečis, sulaukęs gilios senatvės (gimė 1887 m. gegužės 22 d.), mirė š. m. sausio 10 d.—po ilgos ir sunkios ligos. Povilas Bečis paliko pažangioje JAV lietuvių veikloje vertingus darbus, gerą vardą ir gražų prisiminimą.

V. I.
"Gimtasis Kraštas"

St. Petersburg, Fla.

PRANEŠIMAS

Balandžio 30 dieną įvyks Dainos Mylėtojų Choro metinis koncertas. Bus graži programa. Prašom visus dalyvauti—įvyks Klubo salėje, 314-15 Ave. South.

V. Bunkienė

Tokyo. — Egipto prez. Hosni Mubarak, besilankydamas Japonijoje, spaudos atstovams pareiškė, kad dar šį mėnesį reikia padaryti pažangą taikos reikalu Artimuosiuose Rytuose. Jis sakė pasiuntęs tuo reikalu laišką prez. Reaganui ir ketinąs siųsti į Jordaną savo specialų atstovą Palestinos problemai diskutuoti.

Kas norite parduoti prieinama kaina naudotą geram stovyje automašiną, kreipkitės telefonu 441-5689.

Aplankėme sergančius laisviečius

Velykų šventės dienomis, nusitarėme aplankyti sergančius laisviečius. Jau seniai buvome nuvažiavę į Ronkomkoma, Long Island, pas gerus draugus—"Laisvės" skaitytojus Margaretą ir Leoną Jakštus. Abiejų draugų sveikatos sušlubavusios. Leonas jau seniai vaikšto, pasiremdamas "Vokeriu", o Margareta po didelės nelaimės, kai jų namas užsidegė ir Leonas apdegė, nuo to laiko Margaretos sveikata pradėjo blogėti.

Draugai Jakščiai turėjo parduoti apdegusį namą ir visą sodybą. Nupirkęs jų vietą, leidžia Jakščiams už nuomą gyventi mažame namelyje.

Margareta užsimokėjo L.D.S. apdraudos mokestį $3 paaukojo Moterų klubui.

O Leonas pasveikino "Laisvės" suvažiavimą su $40.

Mums besikalbant Margareta paruošė užkandžių. Užkandę padėkojome už aukas, vaišes ir atsisveikinom.

• • •

Tą pačią dieną važiavome į Patchogue, Long Island aplankyti Nelės tetą Marijoną Adams (Žvirblienę). Dabar ji randasi Nursing Center senelių namuose. Namas pastatytas gražioj vietoje prie "Gulbių" ežero. Papulti į tą senelių namą reikia inešti gerą sumą pinigų. Marijona tų pinigų daug neturi. Kai jos iždas jau užsibaigs, ar ten ją laikys?

Namas gerai užlaikomas, bet viduje darosi liūdnas vaizdas. Visi seneliai ir invalidai daugumoje sėdi vežimėliuose ar guli lovoje.

M. Adams (Žvirblienė) per daug metų buvo "Laisvės" skaitytoja ir rėmėja, dabar ji turi visą pensiją ir kiek turėjo santaupų atiduoti už tą prieglaudą, kurioje ji dabar gyvena.

Ji labai nusivylusi, kad nebegali pasveikinti "Laisvės" suvažiavimo.

• • •

Tą vakarą kai grįžome iš Long Island radome laiškelį, kuriame rašo Anna Quater (Ona Kvedaraitė) kviesdama pas ją nuvažiuoti.

Sekmadienį ryte nuvažiavome į 14 Street, New Yorke. Anna daug metų gyvena tame name ketvirtame aukšte. Jai dabar labai sunku laipioti laiptais parsinešti maisto, nes jai birželio 24 d. sueis 87 metai.

Anna Quater nusiskundžia savo sveikata, ir labai apgailestauja, kad nebegali atvykti į "Laisvės" parengimus. Kai gauna "Laisvę" perskaito nuo pradžios iki pabaigos, tai esą vienintelis jos džiaugsmas, kad dar gali matyti ir paskaityti.

Anna sako: "Aš prašiau, kad atvažiuotumėt, nes noriu pasveikinti "Laisvės" suvažiavimą su $25.

Didelis ačiū draugams už sveikinimus. "Laisvei" labai reikalinga parama. **P.V.**

"Laisvė" ir laisviečiai

Sekmadienį, balandžio 17 d. 10 val. ryto Laisvės salėje prasidės "Laisvės" laikraščio dalininkų suvažiavimas. Vėliau bus pasivaišinimas. Kviečiame visus skaitlingai dalyvauti. Suvažiavime turėsime aptarti svarbius "Laisvės" laikraščio išleidimo reikalus.

Visi gerai žinome, kad "Laisvė" išleidžiama jau per 72 metus. Per tuos ilgus metus "Laisvė pergyveno daug sunkių laikų. Dabartiniu laiku reikia paminėti nors dalį tų sunkumų su kuriais šiandien "Laisvė" susiduria. Kai netekome daug redaktorių, daug rėmėjų, bendradarbių, korespondentų čia Amerikoje, bei vajininkų, reikalai dar pasunkėjo.

Sunku įsivaizduoti, kiek per paskutiniuosius metus "Laisvė" neteko gerų laisviečių, kurie buvo stiprios valios ir kupini pasiryžimo.

Ypatingai dabartiniu laikų, kai viskas taip pabrango "Laisvės" laikraščio išlaikymas ir išleidimas, yra labai pasunkėję, ir reikia vis daugiau ir daugiau laikraščiui medžiaginės paramos.

Visi Amerikoje gyvenantys progresyvūs lietuviai ir visos progresyvės organizacijos įgalina mus dirbti plačiu demokratiniu pagrindu išleisti mūsų spaudą, informuoti ir suteikti teisingas žinias apie mūsų tėvų kraštą Tarybų Lietuvą.

"Laisvė" nuo 1959-ųjų metų ruošia ekskursijas į Lietuvą, palaiko artimus ryšius su Lietuvos žmonėmis.

"Laisvės" laikraštis per tuos ilgus metus visada stovėjo ir tebeveikia su Amerikos darbininkais už geresnį gyvenimą, kad žmogus sulaukęs senatvės, gautų uždirbtą pensiją.

"Laisves" laikraščio puslapiuose daug rašoma apie Amerikos ir viso pasaulio žmonių vedamą kovą prieš karo pavojų, visi laisviečiai norime taikos.

Ką "Laisvė" yra atlikusi per tuos 72 metus, neįmanoma trumpai suminėti.

L.D.T.

Iš L. D. S. kuopų veiklos

Kovo 27 d. "Laisvės" salėje įvyko Lietuvių Darbininkų Susivienijimo 1-osios ir 13-osios kuopų susirinkimas. Narių atsilankė nedaugiausiai. Susirinkimui pravesti išrinkta Nellie Shumbris.

Kuopų valdybos davė raportus. Buvo daug diskutuota apie kuopų veikimą vasaros laiku ir į Susivienijimą įrašymą naujų narių.

Nutarta sekantį kuopų susirinkimą ruošti balandžio 30 d. 1 val. po pietų "Laisvės" salėje.

Užbaigus susirinkima L.D.S. narės priruošė vaišių stalus, pridėjo maisto ir gražių velykinių margučių, paruoštų Ilsės Bimbienės.

Užkandžiaujant ir draugiškai besikalbant Aldona Katinis atnešė torta su degančiomis žvakutėmis, skirtą ilgametei L.D.S. darbuotojai ir kitų organizacijų veikėjai Anna Yakstis, jos gimtadienio proga.

Annai visi palinkėjo geros sveikatos ir sulaukti daug gimtadienių. **P. S.**

St. Petersburg, Fla.

Monday, March 28, was my final scheduled visit to Bay Pines Veterans Hospital here in St. Petersburg. After all the extensive examinations, while under the care of the best doctors and watchful eyes of the nurses, it was confirmed that all operations now showed that I did not have cancer. All agreed that my fighting spirit not only gained strength, but was more full of hell than ever . . . Test me!!!

Richard Janulis

"Laisvės" suvažiavimas ir banketas

Sekmadienį, balandžio 17 d., Lietuvių Kooperatyvinės Bendrovės ("Laisvės") dalininkų suvažiavimas įvyks 10 val. ryto, Laisvės salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y.

* * *

Po suvažiavimo, 2 val. bus pietūs. Kviečiame visus New Yorko ir apylinkės lietuvius atvykti.

Auka: $12.

BRIEFS

You will enjoy beautiful new Lithuanian songs New York Aido chorus is learning for its annual spring concert. Keep that date open—May 15th.

Our rehearsals are well attended and after the last one we had a good dinner prepared by our Nellie Venta. It was very nice indeed and we enjoyed having Irena and Sigitas Krivickas with us. They told us interesting things about their recent trip around U.S.A.

Don't miss any rehearsals now, the concert is near.

* * *

There will be a memorial meeting for late Anthony Bimba in "Laisve's" hall May 21, 3 P.M. The following day his ashes will be taken to Lithuania by his widow who is going there together with Rudolf and May Baranik on the SAS airline.

* * *

Here is in part how a Soviet youth looks at the issue of keeping peace on earth:

When we meet visitors from the U. S. in the Odessa Friendship House, we are always asked questions connected with the problem of keeping peace on earth. We even receive lists of such questions prepared in advance. Here are two of them: "Is there talk in the USSR of the inevitability of nuclear war (as there is in the USA?)"—How can you and I promote world peace?

To me, a man who has grown up in the U S, the first of the two questions seems unthinkable. It is beyond dispute that a global nuclear war is going to destroy the human race as a civilization, and maybe even all life on earth. This is why the words "nuclear holocaust" and "nuclear catastrophy" are often heard instead of "nuclear war". Therefore, to believe that such a war is inevitable means to believe that the human race is going to commit suicide. It means not to have faith in human reason.

There will be a May Day Tour to the Soviet Union from April 27 to May 14. You will enjoy May Day in Moscow, Victory day in Volgograd and you will also visit Leningrad. Price of the tour $1480 all inclusive. For further information call 212 686-4832.

☆

From Anthony Bimba's Diary:

August 26, 1942

Last night went to see "Vanishing Virginian." Very entertaining movie.

August 31, 1942

Went to see "Moscow Strikes Back." The propaganda value for the United Nations is great.

Horrible scenes of nazi autrocities!

October 6, 1942

Dr. Petrick has been fixing my teeth—two front teeth.

October 11, 1942

Took B and went riding. Picked some mushrooms, and went to Jones Beach.

October 12, 1942

President Roosevelt spoke on the radio. He told about his trip around the country. He thinks that the youth of 18 and 19 will have to be drafted for the army. Also it may become necessary compulsory mobilization of man power in the near future.

October 13, 1942

Stalingrad holds!

October 28, 1942

Went to see a musical on Broadway. It's called "Women, Wine and Song." It is nothing but reincarnated burlesque.

October 30, 1942

Siurba is leaving for the army November 9th.

October 31, 1941

L.D.S. Central Committee meeting.

Small party for send off of Siurba.

Decided to invite other organizations to set up a national council for coordinating activities.

November 3, 1942

Had supper at B's place, and read Browder's new book "Victory and After." Will write a review for the "Sviesa."

November 16, 1942

Educational meeting. Next Monday I am to introduce our book "Amerikos Demokratijos Steigėjai."

November 22, 1942

Special announcement from Moscow that the Red Army drove the enemy over forty miles North of the city, and cut two railroads of the nazis. The victory is very great and it may lead to the final liberation of Stalingrad.

November 23, 1942

The victory of the Red Army is on the first pages of all the papers.

December 1, 1942

Supper with B. We seem to have to break. Personal relationship came up. I wonder if I like her enough. She tries to please, and it is hard to find a better woman. **Ilse**

Shipment is ready for the war-torn Lithuania. Anthony Bimba [second from left] with some of the "Laisve's" people who worked for the Russian War Relief.